CANADIAN CITIZENSHIP BRANCH
SEP 1 1953
DEPT. OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

SEP 28 1953

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VĪKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

68./193. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 2. SEPTEMBRI 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — EM 8-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
aiud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

VAI PERSIJĀ BŪS JAUNA KOREJA?

Ar vārdu „jauna Koreja" ģeopolitiķi pašreiz saprot kādu valsti, kas atrodas starp divām spēcīgām valstīm ar dažādām politiskām interesēm, kā viena, tā arī otra no lielajām valstīm grib mazo pārvaldīt. Persija pašreiz atrodas šādā stāvoklī un atliek tikai gaidīt, vai tās liktenis patiesi būs līdzīgs Korejai. Ģeogrāfiskā stāvokļa ziņā Persija ir vēl daudz svarīgāka nekā Koreja. Ja Persija atrastos sabiedrotajiem un atļautu ierīkot lidmašīnu bazes, tad tās atrastos tikai dažas jūdzes no Padomju Savienības lielākajiem naftas laukiem.

Dažu minūšu laikā sabiedroto lidmašīnas tad varētu iznīcināt visu Padomju Savienībai piederošo Kaspijas un Melnās jūras piekrasti. Toties, ja Persija atrastos komūnistu rokās, tad līdz ar to viņi būtu Persijas jūras līcī tuvu Indijas okeanam, apdraudētu Vidējos Austrumus un Indijas subkontinentu.

Jau no seniem laikiem Persija ir atradusies Austrumu un Rietumu interešu degpunktā. Napoleons gribēja izmantot Persiju, lai uzbruktu angļiem Indijā. Vāciešiem bija galvā tādas pašas domas kā Pirmajā, tā arī Otrā Pasaules karā. Bet tomēr lielāka interešu cīņa vienmēr ir bijusi krievu un angļu starpā.

1921. gadā krievi noliga līgumu ar Persiju, kas krieviem deva iespēju sūtīt savu karaspēku uz Persiju, ja pēdējai uzbruktu kāda cita valsts. Līgums ir spēkā vēl šodien. Otrā Pasaules kara laikā krievi okupēja Ziemeļpersiju, kamēr valsts pārējā daļa atradās angļu rokās. Apvienotām Nācijām bija ilgi un gari jārunā, lai piespiestu krievus 1946. gadā Persiju atstāt. Bet tagad Persijā figurē kāda trešā lielvalsts, kāda jauna vara, kas ir ieguldījusi milzu kapitālus arabu valstu attīstībā. Un šī trešā vara ir ASV. Tagad Persija vairs nav bufervalsts tikai ģeografiskā nozīmē. Persijas naftas rūpniecība ir tiktālu attīstīta, ka tā ir kļuvusi stratēģiski svarīga kā Austrumiem, tā arī Rietumiem.

Vai Persija izvērtīsies par jaunu Koreju? Vai var sagaidīt, ka krievi mierīgi atteiksies no visām savām interesēm? Katrā ziņā pašreizējā Persijas valdība ir tik pretkrieviska un tik pretkomūnistiska, ka nav nekādu cerību, ka viņa gribēs ar ziemeļu kaimiņiem ielaisties jebkādās darīšanās. Ko darīs krievi? Diplomātiskie lietpratēji domā, ka krievi vispirms mēģinās lietot politisku spiedienu, pieprasot, lai jaunā Persijas valdība turpina Mosadegha iesāktās sarunas ar Padomju Savienību, kas paredzēja krieviem lielas tiesības Persijā. Tāpat var sagaidīt Persijas komūnistu sacelšanos un tāpat var gadīties, ka Padomju Savienības komūnisti sadomā nākt talkā savu brāļiem Persijā. Vai šādā gadījumā sabiedrotie iejauktos jeb vai jautu komūnistiem savu varu? Visas zīmes rāda, ka sabiedrotie tomēr iejauktos. Būtu spiesti iejaukties(ne jau nu persiešu, bet gan paši savu interešu labad.

Bet tāpat nav arī jāaizmirst, ka kā amerikāņi, tā arī angļi un krievi labi saprot, ka konflikta sākumam Persijā var būt daudz smagākas un nopietnākas sekas nekā Korejā un ka Persija daudz ātrāk nekā Koreja var izveidoties par sākumą dīgli 3. Pasaules karam. Tādēļ pirms kaut kādu izšķirīgu soļu speršanas kā sabiedrotie, tā arī komūnisti lietas apstākļus labi apsvērs un pārdomās.

Persieši nogriež ausis komūnistiem

No Teherānas ziņo, ka Persijas rojālisti sākuši lielāko pretkomūnistu akciju visā Persijas pastāvēšanas laikā. Komūnistiem piedraudēts, ja viņus noķeršot, viņiem apgriezīšot ausis. Ārzemju korespondenti liecina, ka vairākos gadījumos tas jau tā arī patiesi noticis. Tie komūnisti, kam palaimējies izglābt savas ausis, pazaudējuši tikai savus matus, kas viņiem pēc apcietināšanas noskūti.

TITO PALICIS NEKAUNĪGS

Itālija uztraucas par Dienvidslavijas nodomiem

No Romas ziņo, ka klīst ziņas, ir kā Dienvidslavija gatavojas anektēt Triestas B joslu, italieši nekavējoties izsludinājuši trauksmes stāvokli Itālijas un Dienvidslavijas pierobežā. Visām Itālijas armijas daļām pārtraukti atvaļinājumi un Adrijas jūrā pat ieradušies Itālijas kara flotes papildspēki.

Tai pašā laikā Itālijas ministru prezidents Pella brīdinājis Savienoto Valstu, Francijas un Anglijas valdības, ka Tito mēģinājumam anektēt Dienvidslavijas okupēto Triestas daļu varētu būt loti nopietnas sekas. Sakarā ar pēkšņo Itālijas un Dienvidslavijas attiecsmju maiņu, Itālijas jaunais ministru prezidents steigā sasaucis Itālijas augstāko kabineta ministru sēdi, kas ilgusi vairāk kā stundu. Pēc sēdes izdots paziņojums, ka ministri pārrunājuši nepatikamo politisko stāvokli Itālijas un Dienvidslavijas starpā. Ministru prezidents Pella arī pārtraucis savu vasaras atvaļinājumu, kas tikai vēl pasvītro pašreizējā stāvokļa nopietnību.

Pēc Itālijas ministru prezidenta domām pēdējā laikā Dienvidslavija esot kļuvusi daudz uzbāzīgāka kā līdz šim. Pārmaiņas nākušas tūliņ pēc tam, kad amerikāņi uzaicinājuši Dienvidslavijas militāro misiju viesoties Vašingtonā. Itālieši domā, ka tā jau zināmā mērā ir Sav. Valstu nostāšanās pret viņiem. Ja amerikāņi grib, lai itālieši ar viņiem solidārizējas, tad amerikāņiem vajadzētu prasties un solidārizēties arī ar itāliešiem. Šādu uzmanības parādīšanu Dienvidslavijai Itālija par solidārizēšanos gan nevar saukt. Itālijā jau pat pacēlušās balsis, kas prasa, lai Itālija nekavējoties izstātos no Rietumeiropas aizsardzības bloka.

Kanada steidzas uz Korejas politisko konferenci

Apvienotās Nācijas Ņujorkā. Kanadai, kā Korejas kara tiešai līdzdalībniecei būs tiesības sūtīt savu pārstāvi uz tuvākā nākotnē gaidāmo politisko konferenci. Kanadas pārstāvis gan vēl nav izraudzīts, bet domā, ka tas būs Kanadas ārlietu ministrs Pīrsons.

Korejas politiskajā konferencē ir tiesības piedalīties visām tām Apvienoto Nāciju valstīm, kas sūtīja savus karavīrus uz Koreju. Vairākas valstis tomēr izteikušās, ka konferencē piedalīties nevēlas.

INDIJA JAUNĀ GAISMĀ

Amerikāņi solījušies atbalstīt Pandita kundzes kandidātūru AN pilnsapulces prezidenta vēlēšanās.

Apvienotās Nācijas ziņo, no Ņujorkas, ka šī gada 15. septembrī notek Kanadas ārlietu ministra Pīrsona laiks Apvienoto Nāciju pilnsapulces prezidenta amatam. Nākošajās prezidenta vēlēšanās kandidātu starpā būs arī Indijas ministru prezidenta Nēru māsa Pandita, kuŗas kandidātūru jau pirms vēlēšanām amerikāņi noteikti solījušies atbalstīt. Politiskie lietpratēji domā, ka tas netiek vis darīts tik daudz Pandīta kundzes lielo spēju dēļ, kā mēģinājumā atjaunot Korejā iedragātās draudzīgās attieksmes ar Indiju.

GŪSTEKŅU APMAIŅA TURPINĀS

Komūnisti solījušies atbrīvot visus sabiedroto gūstekņus. Arī tos, kas par dažādiem komūnistu izdomātiem noziegumiem pašreiz atrodas apcietinājumā

No Panmundžomas ziņo, ka komūnisti pagājušo sestdien paziņojuši, ka atbrīvos visus tos sabiedroto kara gūstekņus, kas vien izteiks vēlēšanos atgreizties mājās. Komūnisti savos solījumos aizgājuši pat tik tālu, ka paziņojuši, ka atbrīvos arī visus tos karavīrus, kas pašreiz atrodas viņu apcietinājumā un par kuŗiem agrāk komūnisti ziņoja, ka viņi tiks atbrīvoti tikai pēc soda laika notecēšanas. Visu pagājušo nedēļu gūstekņu apmaiņa ritēja bez traucējumiem. Sabiedrotie katru dienu atbrīvo 2.400 ziemeļkorejiešu un ķīniešu gūstekņu, kamēr komūnisti katru dienu uz mājām sūta 400 dienvidkorejiešu un pārējo Korejas kara sabiedroto karavīru. Pēc gūstekņu apmaiņas dienām apmainīto gūstekņu statistika bija šāda: Pēc Korejas kara pamiera nolīgšanas sabiedroto rokās atradās 75.000 komūnistu gūstekņu, no kuŗiem 7000 bija ķīniešu. Tai pašā laikā komūnistu rokās atradās 12.763 sabiedroto karavīri, no kuŗiem 3.313 bija amerikāņi. Tagad, pēc 25 gūstekņu apmaiņas dienām, komūnisti nosūtījuši mājās 10.218 sabiedroto karavīru, no kuŗiem 2.567 ir amerikāņi. Sabiedrotie atbrīvojuši 55.619 komūnistu, no kuŗiem 5.502 ir ķīnieši.

Ja arī nākotnē gūstekņu apmaiņa turpinās līdzšinējā gaitā un bez jebkādiem starpgadījumiem, tad var cerēt, ka visi kara gūstekņi būs atgriezušies mājās nākošo 10 dienu laikā.

Tie sabiedroto gūstekņi, kas nevēlas atgriezties mājās, tiks nogādāti nevienam nepiederošā joslā starp abām bijušām frontes līnijām, un sabiedroto pārstāvjiem būs tiesības viņus apmeklēt un mēģināt pierunāt mainīt savu nostāju.

Maskava noraida Rietumu piedāvājumu

Vašingtona ziņo, ka šīs nedēļas pirmdienā vajadzēja sākties Austrijas miera līguma konferencei piedaloties 4 lielvalstu ārlietu ministru vietniekiem. Bet šāda konference nenotiks. Nenotiks tādēļ, ka komūnisti šādai konferencei nepievienojas. Savā notā Rietumvalstīm Pad. Savienības ārlietu ministrija paziņo, ka ārlietu ministru vietas izpildītāji nav pietiekami kompetenti, lai pārspriestu tik svarīgus jautājumus, kā Austrijas miera līgumu un viņas tālāko likteni. Kopš Otrā Pasaules kara beigām tagad jau pagājuši 8 gadi, un krievi no Austrijas vēl negrib laisties vaļā..

Sav. Valstu valsts departaments sakarā ar Padomju Savienības noraidījumu izteica dažus loti asus Maskavai domātus vārdus. Un, proti, ka komūnistu neveiklā izvairīšanās tikai no jauna pierādot nepatiesīgumu un negribu panākt vienošanos jau gadiem ilgi novecojušās Austrijas jautājumā.

KERSTENS IZBRAUCIS UZ EIROPU

Kongresa loceklis Č. Kerstens kopā ar kundzi un Lietuviešu Informācijas Centra vadītāju Mēriju Kižis izbraucis ar kuģi United States uz Eiropu. Kerstens vispirms dosies uz Parīzi, tad apmeklēs Vāciju, Šveici, Itāliju un Angliju. Eiropā viņš uzturēsies 3 nedēļas. Kerstens devies uz Eiropu studiju nolūkos, lai noskaidrotu, kādi materiāli un liecinieki atrodami Eiropā, kas varētu būt noderīgi viņa komitejai, kuŗa izmeklēs krievu rīcību Baltijas valstīs. Šinī nolūkā Kerstens stāsies sakaros ar lietuviešu, latviešu un igauņu centrālām organizācijām Eiropā. Ja noskaidrosies, ka Eiropā būs dabūjams, pietiekami daudz materiālu, iespējams, ka uz Eiropu vēlāk nosūtīs uzticības personas materiālu savākšanai un liecinieku nopratināšanai. Pati izmeklēšanas komiteja, saskaņā ar pieņemto rezolūciju, var darboties tikai ASV territorijā.

Uz Eiropu izlidojis arī Amerikas Lietuviešu Padomes eksekutīvais loceklis Antonijs Rudis no Čikāgas. Viņš satiksies ar Kerstenu Parīzē un pavadīs viņu ceļojumā uz Vāciju. Eiropā pašlaik uzturas arī Komitejas Lietuvas Brīvībai priekšsēdis Sidzikauskas un loceklis Tolušis.

Ar Amerikas Balss starpniecību mūsu tautiešī dzimtenē ir informēti par noziegumiem, ko komūnisti pastrādājuši Baltijas valstīs.

Vāciešī cīnās ar komūnistiem

Vienā dienā izsniegts 80.000 saiņu

No Berlīnes ziņo, ka Babelsbergā, Potsdamas tuvumā, austrumberlīnieši cīnījušies ar komūnistu policiju pēc tam, kad pēdējie mēģinājuši atņemt amerikāņu izdotos pārtikas saiņus. Amerikāņi ziņo, ka 28. augustā vien izsniegts vairāk kā 80.000 saiņu. Vislielākās cīņas notikušas Bābelsbergas stacijā, kur piederīgie, gaidīdami pārtikas saiņu gribētājus, metušies saviem radiem talkā. Cīņas iznākumā Austrumvācijas policijai gan izdevies staciju no nemieriniekiem iztīrīt, bet bijis jāatmet sainīšu konfiscēšanas nodoms.

Tai pašā laikā Rietumberlīnes policija stāsta par komūnistu policijas uzbrukumiem austrumvāciešiem, kas atgriezušies pāri robežai. Tūkstošiem sainīšu nokļuvuši komūnistu rokās.

Pēdējo pārtikas sainīšu nemieru laikā komūnisti bija pārtraukuši dzelzceļsatiksmi uz Berlīni. Pēc kāda laika to gan atcēla, bet tagad aizliegums atkal atjaunots.

HITLERA ĒNA VĀCIJĀ

Jau savā iepriekšējā rakstā par naci dižvīru aktīvitāti Vācijā (57. n-rā), pieminēju, ka par pretdemokratisku darbību ar mērķi gāzt Vācijā pastāvošo iekārtu, starp 8 apcietinātiem naci dižvīriem bija arī Dr. Verners Naumans, bij. Gebelsa propagandas ministrijas valsts sekretārs, kuŗu Adolfs Hitlers savā testamentā iecēla par „Jaunās Vācijas" propagandas ministru. Kad tiesa pret galvojumu Naumani palaida uz brīvām kājām, viņš uzsāka aktīvu vēlēšanu kampaņu Vācu valsts partijas labā, kandidējot šīs jaunhitleriskās partijas vēlēšanu sarakstā kā trešais. Kad jau savās pirmajās vēlēšanu sapulcēs N. atklāti cildināja Hitleru, apzīmēdams to par „Vācijas Napoleonu" un tml., policija noliedza viņam turpmāk runāt vēlēšanu sapulcēs. Kā no Vācijas tagad vēsta, šis dedzīgais Hitlera „mantnieks" policijas rīkojumu ignorējis un atkal uzstājies Hamburgā, kādā Reichspartijas masu sapulcē, kur policija viņu vienkārši novākuši no runātāja pults, pūlim kliedzot „mēs gribam Naumani!", bet opozicionāriem svilpjot un sacelot ellišķīgu troksni. Šis neonaciķu partijas priekšsēdis Adolfs fon Thadens uz vietas pieņēmis protesta rezolūciju, par nedemokratisku policijas izrīcību un vēlēšanu brīvības ierobežošanu.

K. K.

PULKVEDIS RŪDELS ATGRIEZIES VĀCIJĀ

No Bonnas ziņo, ka slepeni no Argentīnas trimdas pēc 4 gadiem Vācijā ieradies Otrā Pasaules kara slavenākais lidotājs pulkvedis Rūdels. Rūdels bija vienīgais vācu karavīrs,kam Hitlers piešķīra augstāko varonības zīmi— zelta ozollapu vainagu ar dimantiem un šķēpiem. pie bruņinieku pakāpes dzelzs krusta.

Rūdels Vācijā ieradās, braucot caur Amsterdamu, un viņš paredzējis piedalīties 6. septembra Rietumvācijas vēlēšanās, pārstāvot bijušos nacionālsociālistus. Tāpat kā Naumans arī Rūdels nedrīkst vēlēšanās kandidēt, bet viņam tiesības piedalīties vēlēšanu kampaņā. Tā ar kara laika slavenības palīdzību bijušie nacionālsociālisti nodomājuši sagādāt nopietnas bažas Adenauera kristīgajiem demokratiem.

Karstākais augusts Kanadā

Svētdien karstākais augusts Kanadas vēsturē + 97 gr. F.

Līdz šim 30. aug. lielākais karstums bijis 1854. gadā, 92 gr. F.

Sabiedrotie samazina spēkus Korejā

Angļiem Korejā palicis viens bataljons

Apvienotās Nācijas ziņo no Ņujorkas, ka visas pārējās valstis, atskaitot Kanadu un ASV, samazinājušas savu karavīru skaitu Korejā. Angļiji Korejā pašreiz esot tikai viens vienīgs bataljons, kamēr Jaunzēlandei un Austrālijai tikai tik daudz, cik nepieciešams, lai apsargātu viņu pašu īpašumus.

Kanadas valdība jau tagad dzirdot daudz pārmetumu, jo pēc sabiedroto nolīguma Apvienotās Nācijas gan ir gatavas stāties pretī katram jaunam uzbrukumam Dienvidkorejas republikai, bet nekas nav teikts, ka viņiem tādēļ jātur Korejā vesela armija, lai šādu uzbrukumu gaidītu. Pašreizējās Kanadas valdības nostāja ir tāda, ka vajadzētu pagaidīt, kamēr noskaidrojas paredzētās politiskās konferences liktenis. Lietpratēji gan domā, ja arī šādu konferenci sasauc, ka arī tad tā nedos nekādus rezultātus un ka galīgs miers Korejā vēl atrodas aiz kalniem. Runājot par nedrošo Korejas pamieru, bieži dzird pieminam Palestīnas vārdu. Arī tur pamiers tika parakstīts jau pirms trim gadiem, bet par mieru neviens vēl nav varējis vienoties.

Neparedzot nekādu labo galu, Indija paziņojusi, ka izstājas no kandidātu saraksta to valstu starpā, kas piedalīsies Korejas politiskajā konferencē.

BALTIEŠU PADOME APSPRIEŽAS VĀCIJĀ

Vācijā, Reutlingenā, 5. augustā notika Baltiešu Padomes sēde, kuŗā no latviešiem piedalījās bij. min. R. Liepiņš, igauņiem — bij. min. Salter, bet no lietuvjiem — Padomes priekšsēdis K. Žalkauskas, Dr. P. Karvelis un M. Gelžinis. Sēdē piedalījās no ASV ievēlētais Lietuvas Brīvības Komitejas priekšsēdētājs V. Sidzikauskas, kas sniedza plašu pārskatu par pašreizējo stāvokli un baltu tautu sadarbību cīņā par brīvību.

PSRS UZ APSŪDZĒTĀ SOLA AN

Trimdinieku pārstāvji nosūtījuši pateicības rakstu Eizenhaueram par ASV prasību apspriest AN vergu darbu Pad. Savienībā

Apvienoto Nāciju komiteja, kas iecelta, lai izmeklētu vergu darbu Padomju Savienībā, savu darbu nobeigusi un atzīst par pierādītu, ka Pad. Savienībā vergu darbu izmanto plašos apmēros politisku un saimniecisku apsvērumu dēļ. Komiteja savu ziņojumu iesniedza AN Ekonomiskai un Sociālai padomei, kas nesen sanāca Ženēvā. Padome nobīdīja šī jautājuma apspriešanu uz nākošā gada pavasari,-aizbildinoties, ka AN ietilpstošās valdības vēl neesot iepazinušās ar plašo materiālu. Patiesībā atlikšanas iemesls bija nevēlēšanās sakaitināt Padomju Savienību Korejas pamiera sarunu laikā.

Tagad ASV delegāts pie AN Henrijs Kabots Lodžs AN iesniedzis formālu pieprasījumu apspriest šo jautājumu nākošā AN pilnsapulcē, kas sāksies 15. septembrī. Sagaidāms, ka šī jautājuma uzņemšanai darba kārtībā nekādu šķēršļu nebūs. Ja tas notiks, tad tas būs pirmais gadījums, kad Padomju Savienība būs nosēdināta uz apsūdzēto sola AN.

Komūnistu apspiesto tautu pārstāvji Ņujorkā nosūtījuši kopīgu pateicības rakstu prezidentam Eizenhaueram, izsakot atzinību par ASV valdības lēmumu nodot vergu darba lietas apspriešanu AN pilnsapulcē. No latviešu puses šo rakstu parakstījis E. Freivalds Līdzīgs raksts ir nosūtīts Starptautiskās Darba Organizācijas galvenajam direktoram Dāvidam E. Morsem Ženēvā. Vergu darba izmeklēšanu uzsāka pēc šīs organizācijas ierosinājuma. Apspiesto tautu pārstāvji griezīsies arī pie visu valstu delegācijām AN ar lūgumu atbalstīt ASV delegācijas priekšlikumu.

Ar interesi jāgaida, kādu nostāju šinī lietā ieņems Padomju Savienības delegācija, bet jādomā, ka Višinskim tas sagādās ne mazumu galvas sāpju. Apsūdzības pret Padomju Savienību ar šo lietu nebūt vēl neizbeigušās. Izmeklēšana ir nobeigta arī Katinas masu slepkavības lietā. Šī lieta pagaidām ir nobīdīta pie malas aiz politiskiem apsvērumiem, bet tā gaida savu kārtu, lai arī to AN apspriestu. Bez tam tiek veikti priekšdarbi apsūdzības sastādīšanai pret Pad. Savienību par noziegumiem, ko tā pastrādājusi Baltijas valstīs.

Višinskis gan ir pierādījis savas spējas kā prokurors nepatiesu apsūdzību uzturēšanā pret saviem partijas biedriem lielajās inscenētajās prāvās. Jādomā, ka Višinskis nejutīsies sevišķi ērti, ja viņu pašu tagad nosēdinās uz apsūdzēto sola, un viņam būs jāatbild visas pasaules priekšā.

Rīkojums Nr. 001223

Lasītāji atcerēsies mūsu laikrakstā ievietoto rakstu seriju par Padomju Savienības jauno diktātoru Maļenkovu, kuŗa atklājās sensācionālais fakts, ka neviens cits kā pats Kremļa varenais Baigajā gadā devis rīkojumu 14. jūnija akcijām Baltijas valstīs. Tagad no slepeniem dokumentiem, kas atrodas ASV, redzams, ka rīkojums par visu pretpadomju elementu apzināšanu un likvidēšanu Baltijas valstīs, ko pašrocīgi parakstījis Georgijs M. Maļenkovs, pazīstams ar izejošo numuru — 001223.

Nākošajā kara noziedznieku starptautiskajā tribunālā, kas reiz notiks. Maskavā, pēc Nirnbergas parauga, kur no sarkanās sērgas atbrīvotā pasaule tiesās komūnistu barvežus, šis rīkojums savīs cilpu ap sarkanā tiranna kaklu.

K.

Latviešu Informācijas Centrs Kanadā

Pēc Ch. J. Kerstena ASV Kongresa Apakšnamām iesniegtās rezolūcijas pieņemšanas Komiteja Latvijas Brīvībai ir uzaicinājusi LNAK vākt materiālus šīs rezolūcijas atbalstīšanai. Rezolūciju skatīs cauri Kongresa nākošajā sesijā.

Paplašinātā valdes sēdē, kas notika 21. augustā, LNAK nolēma materiālu vākšanu rezolūcijas atbalstīšanai uzdot Latviešu Informācijas Centram Kanadā.

LICK aicina ikvienu tautieti, kas varētu nodot liecības par komūnistu briesmu darbiem Latvijā, vai arī kuŗu rīcībā būtu dažādi dokumenti (par apcietināšanām, deportācijām, nacionālizācijām, nošaušanām utt.) paziņot savu vārdu un adresi Latviešu Informācijas Centram Kanadā, P. O. Box 285, Term: "A", Toronto, Ont.

LICK ir loti vajadzīgi arī pretkomūnistiska satura referāti (var būt arī rakstīti latviešu valodā) nākošajam darbības posmam, kas sāksies ar 18. novembri. Paredzēts izdot ārī pāris jaunu brošūru, kā arī dažus tulkojumus.

Pagājušā darbības periodā LICK izdeva septiņus referātus par sekojošiem tematiem:

1) Economy Life in the Soviet Union. Lasīts 35 dažādās vietās Kanadā un ASV.

2) Slave Labour in the Soviet Union. Lasīts 24 dažādās vietās Kanadā un ASV.

3) How It Happened (the fate of the Baltic Nations).

4) Pacts, Promises and the Truth.

5) The Tragedy of Latvia.

6) 14th of June, 1941. (2. d.).

7) Comparison of Economic Development in a Democratic Country (Latvia) and a Country under Communist Rule (Soviet Russia).

Referāti Nr. 3, 4, 5, 6a, 6b, 7 lasīti 41 dažādās vietās Kanadā, ASV un Jaunzēlandē.

Bez tam vēl izdotas 42.500 skrejlapas dažādiem gadījumiem, kā 18. novembrim, 14. jūnijam u. c.

Komūnistu Ķīna palīdz vietminiešiem

No Hanojas ziņo, ka, pēc franču spēku komandējošā ģenerāļa Koņji izteicieniem, komūnistu Ķīna tagad pirmoreiz sākusi pilnā spēkā atbalstīt komūnistu vietminiešus cīņā pret frančiem. Lai komūnisti varētu efektīgāk apkarot franču armijas, tad ķīnieši tagad sākuši sūtīt uz Indoķīnu smago lauku artileriju. Tagad vietminiešu rokās esot ne vien 120 mm kalibra granātmetēji, bet arī 105 mm lauku lielgabali, līdz šim smagākie Indoķīnas karā. Tāpat ķīnieši apgādājot partizānus ar milzu traktoriem, kas pēdējiem loti nepieciešami ceļu labošanā, ko gaisa uzlidojumos sadauzījuši smagie franču bumbeņi.

Ģen. Koņji arī neizslēdz varbūtību, ka ķinieši sāk sūtīt „brīvprātīgos" uz Indoķīnu, tāpat kā viņi to darīja Korejā.

Komūnistu spiegi Dienvidkorejā

No Tokio ziņo, ka komūnisti esot nosūtījuši vairāk kā 20 dažādu ziemeļkorejiešu spiegu grupas pāri demilitarizācijas joslai uz Dienvidkoreju, lai iegūtu informāciju par sabiedroto armiju novietojumiem un pozicijām. Spiegi esot ieradušies Dienvidkorejā civilistu drēbēs kā bēgļi no komūnistu režīma. Grupu vadītājas galvenokārt esot bijušas sievietes.

Apvienoto Nāciju pretizlūkošana tomēr par komūnistu spiegu ierašanos bija laikā informēta, un lielākā daļa spiegu jau atrodas apcietinājumā. Daudzi no viņiem pratināšanā atzinušies savos uzdevumos. Spiegu stāsts ir apmēram šāds: komūnisti esot pārliecināti, ka Apvienotās Nācijas gatavojoties lauzt Korejas pamiera noteikumus un atsākt kara darbību šī gada oktobrī. Daži pat zināja sagaidāmās pamiera laušanas datumu — 27. oktobri, kas ir Korejas politiskās konferences beigu diena.

Bet jau pirms komūnistu spiegu parādīšanās Apv. Nāciju pretizlūkošana oktobrī esot uzskatījusi par varbūtēju draudu mēnesi, jo, atgriežoties mājās no gūsta dienvidkorejiešu karavīri esot dziedājuši dziesmas ar līdzīgiem vārdiem: „Mēs jūs atkal redzēsim oktobrī, kad lidos sniegs..."

Cik zināms, Apvienoto Nāciju militārā vadība vēl līdz šim nav iesniegusi komūnistiem oficiālu protestu par spiegu iefiltrēšanu Dienvidkorejā. Tikai kāds sabiedroto militārais lietpratējs esot izteicies, ka viņiem esot izdevies nokert 20 dažādas spiegu vienības, tad jau esot daudzas tādas, kas laimīgi pārnākušas pāri robežai un atkal aizgājušas atpakaļ ar ievākto informāciju. Šāda spiegu sūtīšana ir tieša pamiera noteikumu pārkāpšana.

LATVIJA

AMERIKĀ

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

RIETUMU IEDZĪVINĀŠANA

Padomju Savienība ir kļuvusi ļoti aktīva dažādu solījumu un ierosinājumu ziņā, ar ko viņa grib pierādīt gribu saprasties un sadzīvot ar Rietumu demokratijām. Šo taktiku viņai diktē valsts iekšējais stāvoklis, īpaši nenoteiktība valsts dzīves vadībā.

Pēc Staļina nāves jaunajam diktātoram jāizvirzās un jānostiprinās. Viens no troņa tīkotājiem arestēts, otram jātiek galā ar arestētā piekritējiem un jāraugās, ka nerodas viņam vēl kāds sāncensis. Šinī stāvoklī viņam jāaicina palīgā armijas vadība, kurā netrūkst populāru maršalu. Kas zina, varbūt kādam no viņiem arī ienāk prātā iesēsties diktātora krēslā. Tiek jau minēts maršala Žukova vārds, par kuru labās domās arī Rietumu demokratiju vadītāji. Tādos apstākļos Padomju Savienībai visiem spēkiem un līdzekļiem jāatturas no atklāta konflikta ar Rietumu demokratijām, un aukstā kara saspīlējums jāmazina vai pat jālikvidē. Bez tam Rietumu demokratijas ASV vadībā organizē pretkomūnistisko fronti. Tā Pad. Savienībai par katru cenu jāizjauc, lai savā valstī varētu drošāk rīkoties un mierīgāk gatavoties pēdējai izšķirošai cīņai — vispasaules revolūcijai, no kuras neviens komūnistu vadonis nedomā atteikties, arī Žukovs tādas pazīmes neuzrāda. Viņš tikai atzīst, ka tagadējā situācijā Padomju Savienībai bīstami paasināt attieksmes ar Rietumu demokratijām un pavisam neiespējams iesākt karu. Tāpēc jārāda laipnā seja un pretinieki jāmēģina pārliecināt, ka Padomju Sav. iet Ļeņina pēdās, grib sadzīvot ar kapitālistiskām valstīm. Šinī nolūkā tiek laisti darbā dažādi saukļi un ierosinājumi, cerības, ka Rietumu demokratijas uz kādu no tiem uzķersies, noticēs komūnistu „labai gribai" saprasties un reizē ar to pārtrauks organizēšanos un bruņošanos, bet Padomju Savienība tad varēs nokārtot savas iekšējās lietas un, protams, bruņošanos nepārtrauks, pat neierobežos. No šī viedokļa Žukova un citu Padomju Savienības politiķu taktika Rietumu demokratijām ne tikai nav labvēlīga, bet ir pat ļoti bīstama — atklātais konflikts tiek atlikts līdz tam laikam, kad Padomju Savienība būs pietiekami stipra, bet Rietumu demokratijas vājas, lai uzvaras iespējas nosvērtos uz viņas pusi.

Tas komūnistu pasaulei būs viegli panākams, ja izdosies izjaukt pretkomūnistisko fronti un gatavošanos bruņotam konfliktam. Lai to panāktu, Padomju Savienība var pat izvākties no Austrumvācijas un ļaut apvienoties visai Vācijai demokratiskā valstī, jo ar to viņa būs iedzinusi ķīli ASV un Eiropas demokratiju starpā, pasinot Vācijas un Francijas un, varbūt, arī vēl dažu citu valstu attieksmes. Tādā kārtā Padomju Savienība var galīgi izjaukt pretkomūnistisko fronti Eiropā un pamudināt ASV atmest tai ar roku. Tad Padomju Savienība kailām rokām paņems savā satelītu tīklā citu pēc citas Āzijas un Eiropas valstis un sāks sniegties arī pēc aizokeana valstīm. Arī Čerčils tad neizglābs savu Angliju no strādnieku partijas viskreisākā spārna.

Padomju Savienība arī tagad nav atteikusies no sava iespaida pavairošanas bez ieroču palīdzības. Ko gan nozīmē streiku vilnis Francijā un vairāki boļševismam labvēlīgi notikumi citās zemēs? Prese jau ir atzinusi, ka Francijas streikiem ir arī politiski mērķi. Notikumi Irānā, Marokā, Italijā un Āzijas dienvidos dara galvas sāpes Francijas, Anglijas un ASV politiķiem. Nav jau vēl arī skaidrs, kāda šajos notikumos loma komūnistiem. Radīt saspīlētu stāvokli un iedzīvotāju nemieru kapitālistiskās valstīs ir komūnistu interesēs, lai viņu piektā kolonna tur varētu darboties ar labām sekmēm un, varbūt, panākt Francijā un Italijā komūnistiem labvēlīgākas valdības nodibināšanos, kas varētu būt pirmais solis uz šo zemju pievienošanu Padomju Savienības satelītu saimei.

Vispār komūnistu taktika pašreiz ir ļoti daudzpusīga — nāk daudzsolītāji ierosinājumi cits pēc cita, bet tanī pašā laikā atsevišķu zemju komūnisti tiek pamudināti uz aktīvāku rīcību, lai vājinātu pretkomūnistisko fronti un pamudinātu politiski vājāko zemju valdības uz piekāpību Padomju Savienības diplomātu priekšā. Šādai Padomju Savienības taktikai, liekas, būs panākumi, jo Rietumu demokratiju vadītāji sāk cerēt uz saprašanos un izlīgumu ar komūnisma barvežiem. ar ko viņi iemidzina savu zemju iedzīvotājus un vājina pretkomūnistisko fronti.

P. Dreimanis

PULCĒSIMIES JAUNATNES DIENĀS!

5. un 6. septembrī Jaunatnes dienu priekšdarbi tuvojas noslēgumam. Vēl daži norādījumi dalībniekiem:

Ierodoties sestdien Niagārā, nekavējoties jādodas uz Marion hallī 1968 Barker St. (netālu no Main ielas krustojuma), tel. Niagara — 2919. Tur darbosies informācijas birojs, kas ierādīs naktsmītnes, nepieciešamo informāciju utt. Tā kā paredzams liels dalībnieku skaits, rīkotājiem daudz jāpūlās naktsmītņu sagādē.

Lielāko jauniešu skaitu (apm. 50 dalībnieku) laipni apsolījuši uzņemt Ciemīšu ģimene savā farmā Niagara on the Lake. Arī vairāki citi tautieši apsolījuši uzņemt savā paspārnē lielāku jauniešu skaitu. Tā kā nav iespējams sagādāt tik daudz segu un palagu, visiem, kas pieteikušies uz brīvu naktsmītni, tie jāņem līdzi.

Jauniešiem, kuriem ir kāds mūzikas instruments, arī to der paņemt līdzi. Tas noderēs programmas kuplināšanai, bez tam daudz jaukāki ir padejot pie latviskas mūzikas skaņām. Sestdienas vakara sarīkojumā gan paredzēts speciāls deju orķestris, toties svētdien Ontario ezera krastā jāplūst latviskas mūzikas skaņām. Lai pirmās kopējās Kanadas un ASV latviešu Jaunatnes dienas paver vārtus latviešu jauniešu vienotai un draudzīgai sadarbībai nākotnē!

P. T.

Visi braucēji, kas gribētu 5. septembrī kopīgi braukt no Toronto uz ASV un Kanadas jauniešu dienām Niagārā, tiek lūgti nekavējoties pieteikties Vilim Mileiko pa tel. LA 9161. Sevišķi vēlami ir auto īpašnieki, kas varētu paņemt kādu līdzbraucēju. Ir pieteikušies daudz braucēju (pa tiesībā — braucējs), kam nav transporta līdzekļu, bet kas labprāt dalītos braukšanas izdevumos ar citiem.

SKOLAS LAIKAM TUVOJOTIES

TLB Sestdienas skolas skolotāji savā šīs vasaras pēdējā sanāksmē, ko vadīja pārzine M. Matīse, apsprieda un pārrunāja jaunā mācības gada iedzīvināmos nodomus un ierosinājumus, sevišķu vērību veltījot latviešu valodai. Skolotāju vienprātīgi novērojumi ir, ka mūsu bērnu valodas zināšanas gadu no gada kļūst trūcīgākas, izteiksmes veids un izruna nelatviskāka. It sevišķi tiem bērniem, kas sestdienas skolā nemācās, latviešu vārdu krājums ir ļoti nepietiekams.

Ierobežotā laika dēļ skola vien nespēj dot bērniem mūsu valodas vārdu skaistumu un izteiksmes daudzveidību, kādēļ skolotāji savā sanāksmē nolēma, censties pēc iespējas ierosināt bērnus uz patstāvīgu latviešu grāmatu lasīšanu un izlasītās vielas pārrunām, dodot viņiem iespēju, savākt no mūsu rakstiem vārdu krājumu un likt lietā. Šī mērķa sekmēšanai, lai latviešu grāmatas, arī visjaunākie to izdevumi, bērniem būtu arvien pieejamas, pie skolas tiek noorganizēta maza bibliotēka, kurai pirmais pamats likts. Bet skolai un skolotājiem vien nav pa spēkam šo nodomu jo plaši izvērst, kādēļ skolas vadība laipni lūdz draudzes, organizācijas un visu sabiedrību, bet it sevišķi bērnu vecākus sekmēt un īstenot šo mērķi, ziedojot grāmatas vai iespēju robežās līdzekļus grāmatu iegādei, kas nododami klases audzinātājiem vai kasierei — skolotājai R. Skujai.

Sākoties jaunajam skolas gadam, sestdienas skolas vadība lūdz bērnu vecākus sūtīt savus bērnus latviešu skolā, lai mūsu jaunā paaudze neaizmirstu mātes valodu, latvisko dziesmu un savu tālo dzimteni. LTB sestdienas skolas mācības gada sākums š. g. 12. septembrī, plkst. 10.00 no rīta sv. Andreja baznīcā (Carlton un Jarvis ielu st.). **A.-**

8. augustā Portlandē, pazīstamā rakstniece un sportiste Mirdza Timma salaulājās ar stud. med. Paulu Koroševski.

SPORTA PADOMES ZIŅOJUMI

1) No Latviešu Sporta Padomes Trimdā kongresa sasaukšanas prezidija uz paša lūguma izstājies R. Plūme, savā vietā lūdzot turpmāk darboties U. Priedīti.

2) LSPT kongresa sasaukšanas prezidijs uz LSAK pieprasījumu savā 6. augusta sēdē nolēma visu sarīkojumu pārzināšanu un sarīkošanu nodot LSAK.

3) LSPT kongress notiks š. g. 6. un 7. septembrī Toronto Daugavas Vanagu namā, 123 Huron St., ar šādu norises kārtību:

5. sept. — a) futbola sacīkste starp Filadelfijas un Toronto latviešu izlasi, b) vieglatlētikas sacīkstes, c) no plkst. 20 - 24 dejas vakars.

Visiem šiem sarīkojumiem atbildīgais rīkotājs LSAK, kas tuvāki ziņos par augšminēto sarīkojumu vietu un laiku.

6. septembrī — No plkst. 8 - 11 ASV sporta darbinieku apspriede Daugavas Vanagu namā.

No plkst. 11 - 14 Latviešu Sporta Padomes Trimdā kongress. a) Kongresu ievada LSAK, b) Latvijas konsuli oficiāli atklāj kongresu, c) apsveikumi, d) kongresa darba kārtības sākšana — ievada LSST.

No plkst. 14 - 18 kongresa pārtraukums un futbola sacīkste starp Čikāgas un Toronto latviešu izlasi. (Vietu un laiku paziņos LSAK).

No plkst. 18 - 22 kongresa darba kārtības turpinājums.

7. septembrī — No plkst. 9 kongresa darba kārtības turpinājums ar pārtraukumiem uz kongresa vadības vēlējumos.

4) Kongresa noslēgums 7. septembrī.

R. Kadiķis,
LSST sekretāra vietnieks
Toronto, 1953. gada 24. augustā

PAZIŅOJUMS

Nākošā Dziesmu svētku rīcības komitejas sēde notiks ceturtdien, 3. septembrī DV namā, 123 Huron ielā, plkst. 8 vakarā. Visu rīcības komitejas locekļu ierašanās nepieciešama.

DR. A. VALDMANIS OPERĒTS VĀCIJĀ

Kā ziņo Ņufaundlendas laikraksts Sunday Herald, Dr. Alfr. Valdmanis ievietots kādā Vācijas slimnīcā, kur viņam izdarīs operāciju. Par slimības raksturu tuvāku ziņu nav. Sakarā ar šo operāciju, Valdmanis pašreiz aizkavēts aktīvi darboties NALCO sabiedrībā, kur viņa klātiene ļoti nepieciešama.

MIRIS IGAUŅU NACIONĀLĀS KOMITEJAS PRIEKŠSĒDIS

18. augustā Ņujorkā miris Igauņu Nacionālās Komitejas ASV vicepriekšsēdis Juhans Seps. Viņš dzimis 1884. g. un savā laikā bija Igaunijas tieslietu ministrs un divu parlamentu loceklis.

ORGANIZĀCIJU APSPRIEDE

Kārtējā Toronto organizāciju apspriede notiks trešdien, 2. septembrī, plkst. 19.30, sv. Andreja baznīcas telpās. Darba kārtība: 1) Protokola pieņemšana; 2) 18. novembris; 3) sarīkojumu kalendārs rudens sezonai; 4) dažādi jautājumi.

LPB Kanadas kopa

PIANISTS V. BORGS KNI

Kanadas Nacionālās Izstādes „nagla" pianists Viktors Borge, kurš pavadīs arī Irēni Apīni, jau ieradies Toronto. V. Borga honorārs 2 nedēļu koncertiem paredzēts 30.000 dolaru! Atvelkot nodokļus, māksliniekam paliks tikai 3000 dolaru. Parasti Borge pelnot vairāk. Pirms dažiem mēnešiem viņš spēlējis Filadelfijā 92.000 lielai auditorijai, bet Čikāgas mūzikas festivālā 80.000. Viktors Borge ir vairākas reizes koncertējis Toronto Meseja zālē un Itona auditorijā.

SPORTA SVĒTKI SIDRABENĒ

LSAK 23. augustā rīkoja bērnu un jaunatnes sporta svētkus. Pirmajā sacensības daļā ietilpa vieglatlētika, kurā labākos panākumus guva brālis un māsa Vilsoni, pazīstamā Latvijas riteņbraucēja bērni, Kanadas latviešu zēnu meistars Šebrants un V. Kačerovska.

Sekoja sacensības sodu sišanā futbolā un sodu metienu izpildīšanā basketbolā.

Atzīstamas sekmes guva jaunatne šaušanā ar loku un bultām, bet šaušanā ar mazkalibra šauteni uzvarēja visiem par pārsteigumu meitene.

Peldēšanas sacensību ievadījumā Latvijas valsts vienības kādreizējais dalībnieks peldēšanā K. Brasliņš demonstrēja stilus, tad jaunatne rādīja savu māku, kur no meitenēm izcēlās māsas Rudusānes, A. Egle un R. Jankovskis.

Daudz jauku brīžu kā lielajiem, tā mazajiem sagādāja šķēršļu skrējieni un veiklības rotaļas.

Iestājoties tumsai, sākās uguns-kurs, kuru vadīja J. Pālens. Patika partera vingrojumi zeņiem. Lielāko piekrišanu kā lielajiem, tā mazajiem sagādāja J. Kāpostiņa vadītā uguņošana.

LASĪTĀJU VĒSTULES

GRIB VAI NEGRIB SATIKTIES?

Tā kā DV Kanadas valdes prsēdis un šī laikraksta ģenerālpilnvarnieks deklarējis (LA 4. aug. 1953.), ka brīvās preses uzdevums demokratiskā valstī ir iztīrzāt visas lietas skaidri un atklāti, kaut arī tās ne vienmēr ir pašiem patīkamas, domāju, ka būs pareizi, ja es atbildes vietā lasītājam V. Grantam Milvokijā (LA 25. aug. 1953.) citēšu pulkv. Januma man rakstītu vēstuli 15. aug. 1953.:

„Ar lielu izbrīnu man nācies lasīt DV laikrakstā Latvija Amerikā, ka es esot vairākās vēstulēs izteicis gatavību un vēlēšanos sastapties ar Dr. A. Valdmani. Ja kāds to saka, paprasi, lai parāda manu vēstuli, kur tas rakstīts. Šādas manas vēstules nav nevienam no šīs sastapšanās aranžētājiem, ne Balodim, ne Gravam vai Civzelim. Vēlēšanos sastapties ar A. Valdmani neesmu izteicis, un tad, kad būšu Kanadā, vēl to pārdomāšu."

Būtu labi, ja pulkv. Janumam un Dr. A. Valdmanim kārtojamās lietas atstātu viņu pašu ziņā.

Ceru, ka patiesība par DV priekšnieka domām ir pietiekami svarīga lieta, lai to varētu publicēt laikrakstā, kas sevi sauc par DV laikrakstu. Vēl aizvien šaubos, vai tas tāds ir. Ļoti žēl.

Brunis Rubess

KAS ĪSTENĪBĀ SLĒPJAS AIZ „PARALLĒLISMA"?

„Laiks" 15. augusta numurā ievietojis ziņojumu ar virsrakstu — „Atzīst par parallēlismu", kurā Informācijas Centra bijušie biedri Alfreds Bērziņš, E. Freivalds, A. Grantskalns, A. Liepa un J. Sāberts paziņoti kā izstājušies no Latviešu Informācijas Centra, motivējot viņu rīcību ar to, ka „Informācijas Centra darbība kļuvusi parallēla ar ALA's informācijas biroja darbību".

LIC valde jau savā 10. maija sēdē nolēma brīdināt augstāk minētos biedrus par biedra pienākumu nepildīšanu. Tādēļ viņu izstāšanās ir tiešā sakarā ar LIC valdes lēmumu.

Ja šo biedru izstāšanās no LIC vēl ir motivēta ar to, it kā LIC darītu parallēlu darbu ALA's informācijas birojam, tad LIC valde uzskata, ka šo personu nolūks ir maldināt sabiedrību zināmās interesēs. Īstenībā LIC dara to darbu, ko A. Bērziņa vadītais ALA's informācijas birojs nedara. LIC izdod „Latvian Bulletin", kuru ALA's centrālā valde ar š. g. 25. marta sēdes lēmumu atzīst par atbalstāmu ar ALA's amatpersonu rakstiem. Piem. „Latvian Bulletin" 5. numurā ir ALA's valdes priekšsēža prof. Dr. P. Lejiņa raksts par Amerikas Latviešu Apvienību, lai ar to iepazīstinātu amerikāņu sabiedrību. Arī Alfreds Bērziņš ALA's 1952. g. 21. jūnija valdes sēdē aizstāv LIC izdoto „Latvian Bulletin", sacīdams: „Informācijas Centrs turpina izdot informācijas biļetenu angļu valodā. Šinī darbā ALA's Informācijas birojs var būt piepalīdzīgs".

LIC jau 13. jūlijā nodeva ASV Kongresa locekļa Ch. J. Kerstena rīcībā svarīgus oriģināldokumentus, kas pierāda Padomju Savienības prettiesisko rīcību Latvijas okupācijā un latviešu tautas genosīdā, lai pārliecinātu Kongresa darba kārtības komisiju par viņa rezolūcijas tālākvirzīšanu ASV Tautas Vietnieku namā.

LIC aktīvi piedalās redakcijas kollēģijā, kas sagatavo dokumentus un liecību kopojumu „Komūnistu noziegumi pret Latvijas valsti, tautu un kultūru" izdošanai grāmatā.

LIC kā viena no ALA's dibinātājām organizācijām un tās biedrs tādā kārtā papildina un veicina ALA's darbību, it sevišķi informācijas biroju, kura vadītājs Alfreds Bērziņš ir kritizēts par bezdarbību visos ALA's kongresos un valdes sēdēs. 1952. g. 21. jūnijā ALA's valdes sēdē par informācijas biroja darbību teikts: „Informācijas birojā darba nemaz nav. Ziņojumā (A. Bērziņa) uzskaitīto darījuši citi, ne ALA's Informācijas birojs." Tāda pati kritika bija dzirdama arī ALA's š. g. kongresā.

Kas īstenībā slēpjas aiz „parallēlisma", par to liecina šeit minētie fakti, kā arī citas visiem zināmās partikulāras intereses.

Latviešu Informācijas Centra valde

DAUGAVAS VANAGI

VALDES ADRESES

DV Toronto nod. valdes sastāvs: Priekšsēdis Brunis Rubess, 225 Indian Rd., tel. MU 6807; vicepriekšsēdis Kārlis Tannis, 42 Deabourne Ave, tel. RI 4633; sekretārs Jānis Deksnis, 92 Gerrad St., W., tel. TR 1721, darbā EM 4 - 7957; kasieris Valdis Adītājs, 854 Bathurst St., tel. ME 4589; biedrzinis Uldis Maksiņš, 20 Kelvin Ave, tel. HO 7618.

Valdes sēdeklis 123 Huron St., Toronto, Ont.

ZIEDOJUMI

DV Kanadas valde ir izsniegusi kartes sekojošiem tautiešiem, kuri ir izpildījuši savu pienākumu pret trūkumcietējiem 1953. gadā, ziedojot vienu stundas algu par visu 1953. gadu.

A. Beitāns; R. Grava; E. Beitāns; Z. Pērkons; E. Pērkons; K. Purmalis; A. Bērziņš.

Kopā ar iepriekšējiem 1953. g. izsniegtas kopā 32 kartes.

Lūdzam visus tautiešus sekot augšminēto piemēram un atrast iespēju un līdzekļus mūsu trūkumcietēju aprūpei. Ja mēs katrs strādājošais ziedotu 1 st. algu mēnesī aprūpei, tad sanāktu tādas summas, kā visas citas ziedojumu vākšanas akcijas atkristu un mūsu aprūpējamie Vācijā būtu apgādāti.

Esiet vienmēr palīdzīgi pasniegt roku mūsu trimdas grūtībās nonākušajiem tautiešiem. Nododot savu ziedojumu, jūs varat dot norādījumus par tā izlietošanu.

DV Kanadas valde

1 ST. ALGAS ZIEDOJUMI

1.st. algas ziedojumi aprūpei Vācijā.

$6.— A. Viksne; $6.— R. Šūna; 15.— A. Bērziņš.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem 1953. g. $662,60.

Grūtdieņu aprūpei ziedojuši:

$120.— DV Toronto nod. Dāmu komiteja, 6 ģimeņu aprūpei Vācijā; $10.— J. Vītiņš; $10.— H. Medveckis; $2.— I. Murevskis; $10.— V. Mukts un V. Zdanovskis; $5.— E. Vītiņš;

$20.— A. Rīdziņš — TB slimo karavīru aprūpei Vācijā.

$5.— A. Stīpnieks.

Izsakām visiem ziedotājiem sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies.

DV Kanadas valde

TORONTO

● Latviešu lauksaimnieku pulkam, „latviešu pagastā" pie Orandžvillas, pievienojies baritons P. Geistauts ar 100 akriem apstrādājamas zemes. Īpašums maksājis $9500.-- ar $2.500.-- iemaksu.

Jaunsaimniecībā tiks iekārtota putnu audzētavu. Jāpiezīmē, ka P. Geistauta kundze Latvijā ir strādājusi par lopkopības instruktori, tātad viņa ir šai lietā speciāliste.

P. Geistauts cer, ka jaunie apstākļi būs daudz labvēlīgāki sistēmatiskām mākslas studijām. Šoziem dziedonim gan vēl būs jāstrādā vecais darbs pie būvēm, jo tikai ar pavasari varēs sākt domāt par lauksaimniecības iekārtošanu. P. Geistauts smaidot vēl piemetina ar dziesmas vārdiem: „Gribas pašam kļūt par kungu, ne vairs cita vergam būt!"

● Latviešu Dziesmu Svētku Rīcības komitejai izdevies labvēlīgi atrisināt svētku krūšu nozīmes pagatavošanu. Atmests iepriekšējais projekts to izgatavot plastikā, bet tā tiks pēc agrāk aprakstītā mākslinieka Merca zīmējuma izstrādāta metallā. Paraugs izskatījies ļoti jauks, un ir pasūtinātas 750 nozīmes.

● Dziesmu Svētku kasieris Pēteris Broks ir nobeidzis biļešu izsūtīšanu uz pārdošanas vietām un sāk pienākt jau pirmie biļešu pieprasījumi pa pastu.

● Komp. T. Ķeniņš, kurš ir arī liels tenisa sporta cienītājs, gatavodamies Kanadas latviešu tenisa meistarības izcīņai, kādā treniņa spēlē vārīgi savainojis kāju un viņam vairākas dienas nācās pavadīt gulus. Ārsts konstatējis asinsvadu plīsumu.

● Dziesmu Svētku Jaundarbu koncertā bez mākslinieces Ksenijas Brantes, komponista Tālivalža Keniņa un dubultkvarteta Kalvja kā soliste piedalīsies pianiste V. Leinvēbere. Klavieru pavadījumi T. Ķeniņa un E. Timermanes. Pirmajā daļā būs J. Vītola dziesmas, bet otrā, ko ievadīs T. Ķeniņa ievadvārdi, būs jaundarbi. T. Ķeniņš spēlēs arī kādu no savām kompozīcijām. Koncertu noslēgs Kalvis ar trīs J. Norviļa un vienu A. Ābeles pirmatskaņojumiem. Jaundarbu koncerta biļetes iepriekš būs dabūjamas Dziesmu Svētku biļešu izsludinātās iepriekšpārdošanas vietās. Jaunatnei ieeja par puscenu.

● Latviešu Katoļu Kultūras Centra Kanadā jaunās valdes pirmā darba sēde priekšsēža J. Niedras vadībā notika piektdien, 21. augustā. Bija ieradušies visi valdes locekļi, izņemot Montreālas pārstāvi. Valde iepazinās ar kongresa lēmumiem, tos izvērtēja un pieņēma lēmumus to iedzīvināšanai un īstenošanai.

KANADĀ

Sevišķu ievērību guva kādā valdes locekļa ziņojums par daziem latviešu bērniem, kas sastapti kādā kanadiešu nometnē. Kā zināms, tad 1945. gadā daudzus latviešu bērnus no bērnu namiem Latvijā izveda uz Vāciju, kur tos novietoja Hahnenklee un Klinkenbergas nometnēs. Karam beidzoties, krievi mēģināja šos bērnus dabūt savā ziņā, bet ar ASV un Kanadas valdības palīdzību tos izdevās pārvest šaipus okeana. Bija solīts tos adoptēt kanadiešu ģimenēs. Kā attiecīgais valdes loceklis informēja, tad šie bērni tiek turēti kopā un audzināti par laukstrādniekiem. Bērni, kas ir ap 14 gadus vecumā, kaut vāji, tomēr vēl runā latviski. Valde nolēma šo lietu noskaidrot un vajadzības gadījumā sazināties ar pārējām latviešu organizācijām, lai uzņemtos par tiem gādību.

LKKCK nolēma nākotnē piešķirt lielu vērību iekšējās sadzīves problēmām un ciešāk sasaistīt biedrus. Agronoms V. Rundāns no Bramptonas rudenī organizēs kori, kas varētu piedalīties dievkalpojumos un gadījumā iestudēt arī ko citu.

Ziemā paredzētas kultūras filmu izrādes ar priekšlasījumiem un disputu vakari, galvenokārt svētdienās. Šajos vakaros ielūgs arī plašāku sabiedrību. Nolēma arī, ka visiem sarīkojumiem pēc iespējas būs arī kultūras rakstura priekšnesumi, lai arī deju vakaros būtu sava vieta ierādīta dziesmai, mūzikai u. t. t.

No Palīdzības fonda summām piešķīra pabalstus studējošiem un nolēma palīdzību paplašināt.

LKKCK saviem biedriem par konferenču norisi, par valdes sēdēm un visiem svarīgākiem notikumiem sniedz informāciju apkārtrakstos.

● Svētdien, 6. septembrī, Toronto sāksies Latviešu Sporta Padomes trimdā kongress, ko kopīgi sasauc Latviešu Sporta Apvienība Kanadā un Latviešu Sporta Sekretāriāts trimdā. Kongress notiks Daugavas Vanagu mājā, 123 Huron St. Sestdien, 5. septembrī sacentīsies Toronto un Filadelfijas futbola vienības. Par tiesnesi šīm sacensībām aicināts mūsu bijušī slavenība Jirgens no Montreālas. Kongresu atklās svētdien, pl. 11 no rīta, un tanī aicināti konsuls Tomsons un ģenerālkonsuls Braisons. Pirms kongresa plkst. 8 no rīta DV namā pulcēsies Savienoto Valstu latviešu Sporta darbinieki, lai ievēlētu centrālo sporta vadību Savienotām Valstīm. No Savienotām Valstīm gaida ierodamies ap 18 pārstāvju. Vakarā pēc kongresa būs slēgts mielasts ar viesiem. Kongress turpināsies arī pirmdien: kongresa svarīgākais darba kārtības punkts būs vadības vēlēšanas un jauno statūtu pieņemšana.

● Apspiesto Nāciju Centrālo Organizāciju Sadarbības Prezidija priekšsēdis V. Kalinš nupat atgriezies no sava ceļojuma pa ASV, kur, saziņā ar LNAK, Ņujorkā ticies ar Dr. V. Māsēnu un Amerikas Balss Baltijas valstu un Somijas sektora vadītāju H. Lielnoru. V. Māsēns turpmāk piesūtīs V. Kalinam visu iesniegumu norakstus, lai dotu LNAK un Apspiesto Nāciju Sadarbības Prezidijam iespēju aktīvizēt darbu cīņā par brīvību. Ar H. Lielnoras atbalstu arī Kanadai būs turpmāk iespēju piedalīties tekstu sastādīšanā Amerikas Balss raidījumiem.

V. Kalinš apmeklēja arī Grand Rapidus, kur latviešiem izdevies sadoties rokās latviešu nama iegādei. Ir nopirkts nams ar divām zālēm un labām blakus telpām. Nams maksājis 13.500 dolaru, nomaksāts jau 4000 dolaru. Sevišķi lieli nopelni šai ziņā ir tagadējam Latviešu Biedrības priekšsēdim, inž. O. Leimanim. Inž. O. Leimanis strādā par ķesteri kādā lielā baznīcā, kur netrūkst pat savas slimnīcas un kurā dziedot kanāriju putniņi. V. Kalins apciemojis arī 70 g. veco bijušo Latvijas Piensaimnieku Savienības dir. Teodoru Kalniņu, kas gatavo garšīgus jogurtus un kefīrus.

LONDONA

● Šais dienās Latviešu Ev. Lut. draudzei Londonā, Ont., pagāja 3 gadi no tās dibināšanas (1950. g. 27. aug.). No mazā dalībnieku pulciņa (44) draudze ir izaugusi par kuplu garīgu saimi. Kopā ar Sarnijā dzīvojošiem latviešiem, kas arī pieder pie Londonas latviešu draudzes, draudzē ir 183 pieaugušo un 19 bērni, kopā 234 locekļu.

Triju gadu laikā kristīti 19 bērni, iesvētīti 19, laulāti 22 pāri, miruši 3 un svēto vakarēdienu saņēmuši 219. Dievkalpojumi notiek regulāri, vismaz divas reizes mēnesī, tos vada māc. Viesturs Šēfers. Pateicoties Baznīcas pārvaldes pašaizliedzīgam darbam, Ervīna Ūdra vadībā, draudzes garīgais darbs ir vainagojies ar labiem panākumiem. Jāuzsver, ka Londona ir tāda reta vieta svešumā, kur latviešos valda īsta vienprātība un saprašanās visos sabiedriskos jautājumos.

Š. g. 9. augustā latviešu draudze Londonā ievēlēja jaunu Baznīcas pārvaldi, kurā iegāja gandrīz visi līdzšinējie baznīcas darbinieki.

Konstruēšanās sēdē 23. augustā amatus sadalīja sekojoši:

Baznīcas priekšnieks — Ervins Ūdris (draudzes ievēlēts), priekšnieka vietnieks — Heinrichs Rapa, kasieris — Edgars Upītis, sekretārs — Ansis Grīns, v. loceklis — Harijs Laviņš.

Revīzijas komisijā:

Priekšnieks — Roberts Epners, locekļi — Pēteris Vasariņš un Felikss Arnds.

Pārrunājot jautājumu, kā atzīmēt draudzes 3 gadu pastāvēšanu, nolēma rīkot garīgu koncertu — dievkalpojumu, 13. septembrī, pl. 4 p.p., Londonas Trīsvienības baznīcā. Koncerta programmu laipni apsolījās izpildīt vīru dubultkvartets Kalvis no Toronto. Latviešiem Londonā tas būs pirmais garīgais koncerts.

OTAVA

● Otavas sv. Pāvila ev. lut. latviešu draudze 16. augustā pēc dievkalpojuma sasauca pilnsapulci, kas noritēja lielā saskaņā un vienprātībā. Draudzes pagaidu valdes priekšsēdis J. Pavārs sniedza izsmeļošu pārskatu par pagājušo darbības gadu. Laikā no 1952. gada 28. sept. līdz 16. augustam ir noturēti 15 dievkalpojumi. Draudzes locekļu skaits ir 95, no viņiem 64 pieauguši un 31 bērns. Svētdienas skolu apmeklējuši 19 bērni. Draudzes jaunā valdē ievēlēja inž. V. Osīti, J. Pavāru, P. Fedosējevu, A. Tiltiņu, K. Brunavu, V. Erbsu un N. Kolbergu. Revīzijas komisijā ievēlēja F. Brāli, I. Kolbergu un L. Ābolu. Pilnsapulce vienojās turpmāk dievkalpojumus noturēt divas reizes mēnesī. Nākošie dievkalpojumi paredzēti 6. un 20. septembrī.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrigth Ave. Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanadu nodaļas

VAI JAUNATNEI TRŪKST IDEJU?

Austriešu sociologs Kārlis Bednariks publicējis savus novērojumus par šisdienas austriešu darba jaunatnes garīgo, ideoloģisko un morālo saturu. Viņa vērojumi un atziņas piemērojamas ne vien austriešu jaunatnei, bet tās pašas nosliece ir saskatāmas arī visā Rietumu pasaulē.

Kārlis Bednariks saka: austriešu darba jaunatnei tagad prieku sagādā tikai trīs lietas: braukt pēc iespējas lielākā ātrumā ar motociklu, apmeklēt amerikāņu filmas, kur tiek slepkavots un sists uz velna parausānu, un krodziņos klausīties sakroplotu nēģeru mūziku. Tā dēvētais „Rietumeiropas gars un kultūra" viņiem jau ir mirusi un aprakta lieta. Sākot ar strādnieku organizāciju vadītājiem un beidzot ar mūsu pazīstamākajiem kultūras darbiniekiem, visi atzīst, ka jaunatnei nav vairs ne garīga, ne ideoloģiska izsalkuma.

Vēl ap 1930. gadiem arodbiedrību organizētos 1. maija gājienos jaunatne bija vairākumā, tāpat tas bija arī citās organizācijās, ieskaitot pat nacistiskās, bet tagad līdzīgos gadījumos vairākumā ir veci vīri un sievas, un tikai niecīgs pulciņš jaunu cilvēku.

„Bet," tālāk saka Bednariks, „ielūkojieties labi mūsu caurmēra jauniešu sejās un jūs atradīsit kādus ļoti raksturīgus un kopējus vaibstus. Viņu mutes līnijas ir it kā priekšlaicīgi novītušas, skats vienaldzīgs un nenoteikts, izņemot brīžus, kad viņi raugās ekrānā, vai visdzīvākajai pilsētas ielai aulojot cauri uz motocikla. Austriešu darba jaunatne ir pazaudējusi savu ideoloģisko garu un dvēseles dzimteni! Jādomā, daļēji tas ir tādēļ, ka sociālisma kustībai nav bijis dziļākas garīgas bazes, un šodien, kad saimniecisko iespēju ietvaros lielu daļu no saviem materiālajiem mērķiem tas sasniedzis, tā dinamika izsīkst. Tas ir kļuvis par zināma veida „apdrošināšanās sabiedrību" labākam dzīves standartam, kam ar ideoloģiskiem meklējumiem un ierosinātāju nemieru vairs nav nekāda sakara. Jaunajiem cilvēkiem starp 18 - 25 gadiem šī „apdrošināšana" izliekas tikpat vienkārša un saprotama lieta, kā ziepju gabals vai bārdskuvis viņu vannas istabā. Jaunais darba jaunatnes caurmēra tips jūtas atbildīgs tikai pats sev. Ar kādu garīgu kārtību vai morāli tam nav nekāda sakara. Viņš ir koncentrēts uz primitīvu pašapziņu, kas, būdama iekšēji tukša un bezdvēseliga, meklē savas nepieciešamības apstiprināšanai pierādījumus ārpusē. Tāds pierādījums ir chromētais motocikls ar spilgti sarkanu sēdekli u. c. nevajadzīgiem karuļiem, vājprātīgi raiba kaklasaite, krekls u. t. t.

Šīs nedēļas nogalē Niagārā sastapsies latviešu jaunieši, lai pārrunātu savas problēmas, iepazītos un sadraudzētos, un, pulkā sanākot, jo skaidrāk saprastu savu piederību pie latviešu tautas un tos lielos uzdevumus, kas jāveic nākotnē. V. Pelēča raksts lai ir brīdinājums un reizē ierosinājums pārdomām, kādu ceļu sev nospraudusi latviešu jaunatne — vai tā mācēs saglabāt savu garīgo stāju jeb vai kļūs par mūsu gadsimta tukšuma un skaļuma vergiem.

Ja ar to vēl nepietiek, viņš apmeklē kino. Kino ir šī tipa tukšās pašapziņas „garīgais centrs", kas baro tā dzīves sapņus; tur viņš cenšas izdzīvot pats savu dzīvi. Garīgi neattīstītā civilizācijas cilvēka ideāls ir kļuvis vienmēr un visur šaušanai gatavais kovbojs! Cilvēks, kas uzticas tikai savai kūpošai pistolei un darbojas garīgi tukšā telpā — prērijā. Šo ideālu neierobežo darba stundas fabrikā, darba uzraugi, budžeta grūtības, vai satiksmi regulētāja policija. Ja šāds kino spēcināts jaunietis vēl piedevām izdzer pāris glāzīšu viskija, viņa primitīvā pašapziņa sasniedz kulminācijuu, un tad pirmais garāmgājējs, kuŗa seja „varonim" nepatīk, var dabūt dūri uz deguna...

Protams, nākamā rītā viņš ir atkal tikai skudra fabrikas dārdošajās telpās un astoņas stundas ilgi izdara vienas un tās pašas mēchaniskās kustības. Šeit nav vajadzīga ne domāšana, ne darba tikums, bez kuŗa nebija iedomājami šo jaunekļu tēvi, kam sarežģītie mašīnu un rīku tapšanas procesi bija jāizprāto līdz. Tagad tikai jāpagriež ventiļi, vai jānospiež kloķi, lai nopelnītu iztiku, un tas ir viss.

Viņi dažreiz „strādā" arī ātrāk kā nosacīts, taču ne darba prieka dēļ, bet lai izpelnītu vairāk vai arī iegūtu brīvāku laika brīdi smēķēšanai, ēšanai un sporta notikumu pārrunai, jo gandrīz katrā Austrijas fabrikā ir atpūtas telpa, kur apkalpo jaunas sievietes.

Pasaules kopuma biokratiskā un techniski sarežģītā uzbūve, ar politiskajām un saimnieciskajām sakarībām, ar neskaitamām ķēdē saslēgtām organizācijām, nedod domāt atradušo jauniešu galvām ne nojēguma, ne tieša personiska sakara ar šo kārtību veidotājiem spēkiem, un šī vara ir viņiem tikpat neizprotama kā pirmcilvēkiem mūža mežs. Tie gan zināja laiku, kad lauvas iet dzert un kad antilopes, un pēc šiem faktoriem iekārtoja savas medības, bet nezināja — kādēļ un kādā sakarā tas tā izveidojies? Tāpat mūsu darba jaunieši zina, kādas pracības tie var uzstādīt slimo kasēm un ar kādiem iebildumiem var izvairīties no nepatīkama darba, bet tiem nav nekāda nojēguma par augstāko kopsakarību, kas regulē viņu dzīvi un kārtību.

Kārlis Bednariks to dzīvi sauc par „eksistēšanu nullpunktā" — dzīvi bez tradicijām, idejām un pārpersoniskiem mērķiem. Viņi ir iestigruši paši savā fiziskajā esmē un pārtiek no reibuma mirkļiem, pirkdami „technisku izpriecu". Kurp cilvēci novedīs šī masveidīgā grimšana garīgajā tukšumā, to Bednariks nespēj atbildēt, bet viņš norāda iespējamību, ka kādu dienu šai plikajai dzīvošanai var rasties „politiski aizbildņi", un tad nemaz nebūs vajadzīga udeņraža bumba, lai iznīcinātu pēdējo gara spožumu starp šūpuli un kapsētu.

V. Pelēcis

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

Mūsu runas vīriem pēc 8 gariem trimdas gadiem tikai tagad, kad kā zvirbuļi esam izspurkuši pa visiem pasaules vējiem, ienācis prātā savākt aculiecinieku un cietušo liecības par boļševisma varas darbiem Latvijā un izdot sistēmatisku faktu pārskatu par Baigo gadu. Šobrīd būs jāiztiek ar ASV dzīvojošo tautiešu liecībām vien, jo daudzi čekas upuri atrodas citās trimdas zemēs, un trūkstot tiešam kontaktam, ar aicinājumiem presē vien tie grūti iekustināmi „biktij", kas viss būtu citādi, jadarbs būtu pasākts jau Vācijā, kur dzīvojām ciešā kopībā. Bet toreiz jau nebija laika nopietnam darbam! Otrkārt, šāda izdevuma nepieciešamība pašreiz vairs nav tik aktuāla, kā būtu bijis toreiz, jo ASV Tautas Vietnieku nama ieceltā komisija Baltijas valstu boļševizēšanas jautājumā pēc izmeklēšanas noslēgšanas izdos savus materiālus, kas būs oficiāli, ASV likumdevēja iestādes savākti un pārbaudīti dati ar pierādījuma spēku.

Novēlēsim mūsu izdevumam dievpalīgu, jo iespiesta nopietna vārda, bez propagandas frazēm, kas atmasko komūniema viltus seju, nekad nebūs par daudz brīvās pasaules brīdināšanai.

Ka „kungu gals" tomēr ar ne visai dziļu cieņu raugās uz ievadīto pasākumu, liecina atkārtotā ironizēšana ASV vietējā avīzē par to, ka grāmatu sastāda „2 goda redaktori, 33 redaktori un 7 padomdevēji".

Ko gan teiks mūsu preses šefs Liepiņš Oļģerts par šiem 42 redaktoriem, ja viņš vēl nesen par neprašām publiski nosauca Latvju Enciklopēdijas redaktorus, kas tomēr ir erudēti zinātnieki un publicisti

*

Anglijas karaliene nesen paaugstināja Edinburgas hercogu par Velsas gvardu pulkvedi. Ja, kam karaliene par sievu, tam jau viegli taisīt karjēru...

Bet vai ar glaimīgu līdzrunāšanu, taurē pūšanu, labiem kāršu un pudeļu biedru sakariem vai politisku noslieci, arī nevar taisīt labu karjēru? Dažam tas esot izdevies, vismaz sabiedriskā laukā.

*

Mūsu dzīve ir nezināma garuma deglis, kuŗam galā pievienota bumba, ko sauc par Nāvi. Kad nācām pasaulē, Likteņlēmējs šo degli aizdedzināja. Mūsu pagātne ir sadegušā degla pelni, mūsu nākotne — degla vēl palikusī daļa, bet tagadne ir tas niecīgais kvēldiega mirdzums, kas lēni, lēni virzās uz priekšu. Dzīvosim tā, lai šī kvēlīte neuzliemo liesmā.

*

Jaunība dzīvo nākotnei, vīri — pagātnei. Savu saimi varam labi iedalīt nākotnes, tagadnes un pagātnes laudīs. Maz mums ir vecākā paaudzē „mūžīgo jauniešu", kas domā un cīnās nākotnei. Vairums mūsu sējo ir „mūžīgie sirmgalvji", kaut jauni vēl gados, bet dzīvo — pagātnē. Mostieties, celieties, strādājiet!

Kursiķis

Ne ārzemnieku leģions, bet brīvas armijas

Šī gada 5. martā poļu lidotājs ltn. Franks Jareckijs ar jaunāko padomju kaujas lidmašīnu MIG pārbēga pie sabiedrotiem. Tā kā šai drāmatiskai bēgšanai nebija nekāda sakara ar ģen.Klerka izsludinātiem 100.000 dol. padomju lidotājiem, kuŗi pārbēgs ar savām lidmašīnām sabiedroto pusē Korejas frontē, tad interesanti zināt ieganstus, kādēļ Jareckis uzņēmās riskēt ar savu dzīvību.

Šeit ir viņa dzīves stāsts: 1940. g., kad man bija 8 gadi, es dzīvoju laimīga bērna dzīvi uz laukiem, pie sava tēvoča. Bet tad mūsu zemi okupēja komūnisti, un manu tēvoci ar visiem lopiem „evakuēja" uz Sibiriju. Ar grūtībām tēvocim izdevās piekukuļot čekistu, lai tas mani atlaiž mājās pie mātes, pilsētā. Es nekad vairs neesmu ko dzirdējis par savu tēvoci un viņa ģimeni, bet naids pret komūnistiem nu bija iezīdies manās asinīs. Pēc Otrā Pasaules kara es mācījos lidotāju skolā, un tieši šeit man ienāca prātā, ka vienīgi kļūstot par paraugkomjaunieti, man rasies izdevība izbēgt. Es kļuvu aktīvists un uzticams rietumdemokratiju nīdējs, pēc tam mani pārcēla uz džetu lidlaukų Slubskā, kur bija stacionēti pēdējo izlaidumu padomju iznīcinātāji. Šeit es dabūju arī parakstīt solījumu izspiegot savus biedrus. Saņemtās čekas instrukcijas man norādīja, ko nedrīkstu runāt vai darīt, lai mani savukārt nenodotu citi ziņotāji. Es zināju, ka mana aizbēgšana pārliecinās Maskavu,ka kaut arī kāds cik izliktos par lojālu komūnistu, sarakanam režīmam tādi ir vāji balsti. Mans biedrs, lidotājs Sazvinskis, kas vēlāk ar savu Migu nolaidās tai pašā dāņu lidlaukā, kur es, man stāstīja, ka pēc manas bēgšanas viņiem izdalītas patronas un dots rīkojums, šaut uz katru, kuŗš taisās bēgt. Lidojumi gar jūras piekrasti ierobežoti.

POLIJA IR KĀ RADĪSS

Polija šodien ir kā radīss: apkārt sarkans, bet vidus ir noteikti balts. Es nedomāju, ka kara gadījumā poļi cīnīsies Maskavas dēļ, viņi neaizmirst, ka padomju vara atnes trūkumu, bet poļu patrioti auklē dziļu apslēptu naidu pret komūnistiem par to, ka tie Varšavas sacelšanās laikā deva poļiem signālu sacelties pret vāciem, bet paši palika Varšavas aizdurvē nogaidīt, kamēr Gestapo noslepkavo poļu brīvības cīnītājus. Pat armijā vidējo virsnieku algas tik zemas, ka sakarā ar dārgām pārtikas cenām ģimenes cilvēks iztiek tikai pus mēnesi. Civilā sektorā katru privāto uzņēmību ruinē augstie nodokļi. Ļaudis jūtas vilušies un neapmierināti, visi labprāt ilgotos noklūt brīvajā pasaulē. Bet politiskais virziens nav pareizs; tam manuprāt vajadzēja būt šādam:

Pirmkārt: jānodibina brīvas armijas no apspiesto zemju patriotiem. Ja rietumos būtu aktīva poļu armija, kas darbotos Ziemeļatlantijas pakta NATO ietvaros, poļiem būtu noteikts mērķis, kādēļ bēgt uz rietumiem. Apspiestie poļi vēlas brīvu poļu armiju, kurai viņi varētu pievienoties ar patriotisku lepnumu, ne ārzemju leģionam līdzīgu karapulku, par kādu lēma ASV Senāts.

KO PRASA TRIMDINIEKI

Kad 2. Pasaules karā ģenerālis Anderss griezās pie feldmaršala Vilsona atļaut poļiem cīnīties kā regulāram armijas korpusam viņa vadībā, maršals sākumā bija visai noraidīgs: „Korpusam nepieciešams 50.000 vīru. Labi, jūs tos sapulcināsit, bet kur jūs pēc 1. kaujas ņemsit vīrus, ar ko aizstāt no ierindas izsistos?"

„Mūsu papildinājumi mūsu rindām atrodas aiz ienaidnieka robežas," viņam atbildēja ģen. Anderss. Un viņam bija taisnība: jo tuvāk Andersa vīri virzījās dzimtenes virzienā, jo kuplāks kļuva viņu pulks, sasniedzot 120.000.

Poļu sarkanā armijā tagad ir 1 milj. vīru, bet ja ģen. Anderss atkal komandētu brīvo poļu korpusu NATO vadībā, es nešaubos, ka dezertieri no Polijas nāktu bariem, lai karotu zem brīvības karoga. Kad es biju Polijā, domāju, ka Rietumos darbojas brīva poļu armija, tas arī bija viens no galveniem iemesliem, kādēļ bēgu.

Otrkārt: Rietumiem jācenšas sagraut tagadējo satelītvaldību prestižu. Šīs leļļu valdības patiesībā ir tikai Maskavas filiāles, tās nemaz neatspoguļo apspiesto tautu politiskās vēlmes. Ja nebūtu iespējams atsaukt šo leļļu valdību diplomātisko atzīšanu, jāmeklē citi līdzekļi kā mazināt viņu prestižu.

Treškārt: Bēgliem no komūnistu okupētām zemēm jāgarantē brīvība. Bēglos tagad valda dibinātas bažas, ka, rietumos viņus policija apcietinās un varbūtēji pat izdos komūnistiem. Šī iemesla dēļ Korejas frontē nebija arī neviena MIG lidotāja, kuŗš atsauktos ģen. Klerka izsolītai prēmijai. Tikko amerikāņi bija izziņojuši pasakaino gratifikāciju, komūnisti paralizēja to ar veiksmīgu pretpropagandu: „Nu jūs paši redzat, cik pārāki un lieliski ir mūsu MIG'i, ja jau ieņēmēji izsola par to aplūkošanu tik lielas summas. Bet jūs zināt arī, ko amerikāņi dara ar pārbēdzējiem: tos apcietina, bieži vien repatriē un tad — nodevējam nodevēja alga." Ģen. Klerks gan bija solījis pārlidotājiem arī pilnīgu personas brīvību ASV, bet šis punkts netika pietiekami izcelts, galvenokārt, akcentējot piesolītos dolarus.

JĀMAINA IECEĻOŠANAS LIKUMS

Ceturtkārt: Amerikāņi pašreiz nevar dot bēgļiem efektīvu politisku patvērumu. Krievu propaganda tālredzīgi iepazīstinājusi padomju Eiropu ar Makkerena immigrācijas likuma ēnas pusēm. Polijā, piemēram, vairākkārt izziņots, ka poļu jūrnieki, kas Ņujorkā pametuši kuģus, ieslodzīti Elisas salā. Arī man būtu gluži tāds pats liktenis, ja kāds Tautas Vietnieku nama loceklis nebūtu mani personīgi izgalvojis. Kamēr stingrie iecelošanas likuma noteikumi netiks grozīti un bēgļiem, kuŗi laimīgi cīnītos pret komūnismu, netiks garantēta ASV reāla patvēruma osta, masu pārbēgšanas nebūs.

Piektkārt: Radio propagandai jābūt tiešākai, bagātākai sīkumiem. Vispārēji norādījumi par „brīnišķīgo dzīvi Amerikā" neelk. Izziņojami specifiski sīkumi, fakti. Piemēram, kā mani, kā bēgli, uzņēma Amerika, pieņemšana pie kardināla Spēlmaņa, mielasti u. tml. Visvairāk gan pievilktu ziņojumi par apspiesto tautu brīvo armiju darbību.

Sestkārt: Polijā ielaiž Amerikas mīlestības dāvanu saiņus. Tie jāpastiprina. Komūnisti var kladzināt par poļu karavīriem 2 stundas dienā savu programmu, bet ja to vēderi kurkst aiz tukšuma un viņu radnieki nosūtīti spaidu darbos, tad viņi nekad neticēs „laimīgai sarkanai paradīzei."

Tautas viņpus dzelzs priekškara ir modras. Tās nav tik vienkārši salaužamas. Komūnisti sārdījuši mūsu ģimenes, izopstījuši dzimtu pavardus, atņēmuši mums mājas, nodarbes un nacionālo godu, bet nekad viņi nesagraus apspiesto tautu cerības, vismaz tik ilgi, kamēr Brīvā pasaule domās par apspiestām tautām.

K. Vanags

ATCERIES LATVIJU

LATVIJAS KALNI

Sodien patērzēsim par dzimtenes kalniem. Neņemsim mērkoku, lai salīdzinātu tos ar citzemju varenībām, kuŗu pārvarēšanai vajaga pat drosmi, lai atminā paviz mūsu kalnu gleznainās ainas, dzimtās zemes mīļums un tuvums sirdij. Dzejnieks mūsu stalтāko kalnu — Gaiszini — dibināti nosaucis par „latvju milzi". Ja arī augstajā Vidzemes centrālajā pacēlumā tas īsti nerādijās savā milža diženumā, tad tomēr neaizmirsīsim, ka, ja mēs Gaiszini varētu pārstatīt Rīgā, tā virsotnes atrastos tuvpat divi ar pus reizes augstāk par Rīgas Pēterа baznīcas torņa kādreizējo gaili!

VI

Katrs, kuŗš devās uz Gaiziņu no Madonas pa Viesienas pusi, pa ceļam varēja apciemot divus citus staltus kalnus: 261 m augsto Glemžu jeb Lempju kalnu, 7 km no Gaiziņa, ar skatu uz otru lielāko Vidzemes kalnu — Nesaules kalnu un 270 m augsto Klēts kalnu Mēdzulas virzienā. Šajā kalnā Kurzemnieku mājas dzīvojamā ēka stāvēja visaugstākā vietā Latvijā. 4 km tālāk ir Bākužu kalns, Vējavas pagastā.

Pieminētais Nesaules kalns atrodas ap 8 km no Cesvaines, tas ir 285 m augsts un trešais pēc lieluma dzimtenē. Jauks skats paveras uz Gaiziņu, kuŗa virsotnē ik vasaru plīvoja dižs valsts karogs, no Elku kalna un novada „sīkākiem kalniņiem (Ūsiņu, Ķepestu, Stradu u. c.), kā arī no Ranku, Lubānas un plkv. Kalpaka dzimtenes Meirānu ielejām un Latgales baznīcām.

Jāpiemin arī 252 m. augstais Brežģu kalns starp Nēķeni un Piebalgu, kur pie Raganu bērza kādreiz brāļi Kaudzīši nosēdējuši veselu dienu, jūsmodami par jaukām Latvijas ainavām: kalniem un ielejām, baltām bērzu birztalām, zilām ezeru acīm un dūmakainiem siliem. Šķiet, ka Rabaču ir iedvesmojusi šī ainava un čukstējusi viņam jaukās vārsmas: „Vidzeme, Vidzeme, dzimtene mana — kalni un ielejas, birzis un sils! Kur vēl tik skanīgi dzeguze zvana, kur vēl debesīs dziedrums tik zils?"

Vidzemes staltāko kalnu virknē nav aizmirstama Austrumvidzemes augstiene ar ceturto dižāko Latvijas kalnu — 271 m augsto Dēliņkalnu, no kuŗa atklājās plašs skats līdz pat Alūksnei un Pečoriem Igaunijā. Ne mazāk cienīgs ir Apukalns (235 m). 1774. g. celtā Apukalna baznīca ir visaugstāk stāvošā baznīca Latvijā, torņa smaile atrodas 270 m virs jūras līmeņa. Tikai labs apkaimes pazinējs no torņa zināja parādīt daudzos kalnus tuvējos kaimiņos: Ķaukuli, Zināju, Meitenkalnu, Romeškalnu, Dieva kalnu, Saules kalnu u. d. c.

Teiksmainais Zilais kalns Mujānu pag., 15 km no Valmieras, ir tikai 127 m. augsts (redz Valmieru un Cēsis, un Burtnieku, Matīšu un Dikļu baznīcas). Kalna augstienē ir mazs iedobums, kur senāk burbuļojis svētavots, kuŗa ūdeņs līdzējis pret slimībām. Avots sen izsīcis, bet veci laudis vēl mūsu dienās lietoja avota smiltis pret „acu vājumu". Ap kalnu, Senlatvijas laikos, bija Svētā birzs, dievu svētnīca un vadoņu kapenes. Pēc tautas teikām zem Zilā kalna dus Imanta. Katoļu laikos te 10. augustā, noturēts Labrenča tirgus. Kristīgo vajāšanas laikos Labrencis izdalījis naudu nabagiem, tādēļ arī Labrenča tirgus laikā Zilā kalna svētavotu apsēduši nabagi, kuŗi bagātīgi apdāvināti. Līdz 19. g. s. kalnā atradies kāds pieminas akmens ar leišu dižkunigaikšķa Ģedimīna vārdu: 1332. g. iebrukumā leišu valdnieks nomaldījies Imēras purvos un tikai Zilā kalnā atkal sastapis pārējos sirotājus. Kā senču svētnīcu Zilo kalnu iecienījušas paaudžu paaudzes. Vēl 18. g. s., Zviedru laikos, mirušos dienā gan apglabājuši kapos, bet naktī piederīgie tos izrakuši un slepeni apglabājuši Zilā kalnā. Zviedri pagānismu bargi apkaŗojuši, Zilā kalna kulta pielūdzējus pieslēdzot važām pie Valmieras baznīcas durvīm. Blakus Zilam kalnam ir Dievu, Lauvu, Olu u. c. uzkalni. No Zilā kalna senči, īpašiem signāliem, sazinājušies ar apkaimes novadu laudīm.

Īpatna, bet salīdzinot ar Vidzemes dižkalniem, visai zema kalnu grēda ir Kangarkalni, Suntāžu novadā, eglu mūža mežu un purvu ieslēgti. Ģeoloģiski Kangari ir spilgts ledus laikmeta liecinieks Latvijā. Kangaru muguras augstākais posms (78 m) stiepjas ap 5 km, līdz par Vāveres krogum. Teika stāsta, ka velns piebēris pilnu maisu ar zemēm un akmeņiem un devies apbērt jauncelto Rīgu, bet pa maisa caurumu viss saturs izbiris laukā, veidodams Lielos un Mazos Kangarus.

Otrs pēc lieluma Latvijas kalns atrodas kalnu un ezeru zemē — Latgalē.

2. KALNU GLEZNAINUMS MĀRAS ZEMĒ

Kaut gan Skalbe, mūsu skaisto kalnu un ezeru zemi apdzejodams, piemin Latgales pakalnus, uz kuŗiem ziedot Kristus rozes, īstenībā tie ir diži kalni, ne pakalni. Tā augstākais no tiem, Lielais Liepu kalns, ar saviem 289.4 m otrs pēc lieluma visā Latvijā. Vietējie to sauc par Dzirkaļu kalnu, jo atrodas starp Dzirkaļiem un Krotēniem. Šis augstenis ir sens pilskalns un tā ziemeļu galā atradusies ieeja necilā senču pilī . No kalna skats paveras rietumos uz otro Māras zemes dižkalnu — Padebešu kalnu (248 m, vai divas reizes augstāks par Pēterа gaili Rīgā). Arī šis ir sens pilskalns. Senlatvijā te atradies Rēznas ezera novada galvenais centrs. Vācu iebrucēji — ordenis — šeit ap 1250. g. uzcēla savu Volkenbergas pili. Volkenbergas komtūrs no Padebeškalna (dažās kartēs apzīmēts arī par Mākoņkalnu) apsargāja svarīgo Rēzeknes — Ludzas tirdzniecības ceļu ar austrumiem. Pirms 700 g. celtās vācu koka pils aizsargmūri Padebeškalnā bija redzami vēl mūsu dienās. No kalna lielisks skats ziemeļos uz otru lielāko dzimtenes ezeru — Rēznas ezeru, austrumos — uz Dzirkaļu jeb Lielo Liepu kalnu un Bukmuižas augstieni, bet turpat pie kājām mirdz Ubagavas ezeriņš.

Tomēr skaistākais no Māras zemes kalniem ir un paliek Saules kalns, 16 km no Krāslavas, kas atklāj Latgales „paraugskatu". Saules kalnu līkloču ieslēdz brīnišķs ezeru puduris, veseli 26, kas kā pērles vainagā mirdz ap to. Tie visi gul ledus laikmeta vagās, Tā kā dižākos ezerus skātam sadala bērzu birzis, tad, skaitot šos ūdeņus, ezeru skaits pārsniedz pussimtu. 214 m augstā Saules kalna palejā ievu dārzs, Ārdavas ezera gleznainā birztala: kad Dievs vēl braucis pa zemes virsu, Viņš te pūtinājis savus kumeļus, pats uzkāpdams Saules kalnā pārskaīt radīto jauko pasauli. Rokot pamatus skatu tornim, atrastie izrakumi liecināja, ka šī vieta bijusi apdzīvota jau Senlatvijā. Domā, ka Saules kalns ir senču svētkalns ar svētozoliem un svētbirzi — Dievu dārzu pakājē. (Turpinājums sekos).

LATVIEŠU MĀKSLINIEKA DĀVANA

Etobikokas parka pārvaldei O N. Grebže dāvlnājis gleznu, kuŗā attēlota vasaras burvība Centrālā Parka puķu laukumos.

Grebže nodarbināts kā mākslinieks Ontario Hydro — Electric Power komisijā. Viņa iezīmīgās un pārsteidzošās idejas pievērsušas uzņēmuma vadības plašu interesi, un viņa reputācija ir ļoti labi nostabilizējusies. Grebžes gleznā izstādīta publikas apskatei veikala skatlogā, bet pēc tam to novietos virs kamīna Centrālā Parka kluba mītnē.

Stipendijas latviešu studentiem ASV

Brīvās Eiropas Komiteja piešķīrusi stipendijas nākošā mācības gadā sekojošiem latviešu studentiem dažādās augstākās mācības iestādēs ASV: Biminitai Bērziņai, Auseklim Brastiņam, Skaidrītei Braunfeldei, Margrietai Dellei, Birutai Eimanei, Gunāram Hānam, Imantam Ikstrumam, Gunāram Jākobsonam, Ilzei Lakstīgalai, Ludmillai Petricekai, Jurim Puriņam, Vijai Veinbergai un Aivaram Zepam.

Stipendija ietver lekciju naudu, izdevumus mācības līdzekļiem un kabatas naudu. Pag. mācības gadā stipendijas bija piešķirtas 9 latviešu studentiem. Daži no tiem saņēmuši stipendijas arī šinī gadā.

Bērnu trieka nemazinās

No Edmantoņas ziņo, ka sakarā ar bērnu triekas lielo izplatīšanos Rietumkanadā, skolas paliks slēgtas vēl 2 nedēļas visā Albertas provincē. Rietumkanadā šogad reģistrēti 2027 bērnu triekas gadījumi.

VAI JŪS ZINĀT, KA...

... kaut gan Kanada ir visretāk apdzīvotā zeme (mazāk kā 4 personas uz kvadrātjūdzi), tā tomēr ieņem starp tērauda ražojošām zemēm septīto vietu un starp tērauda patērētājām zemēm — otro vietu pasaulē, rēķinot pēc iedzīvotāju skaita.

... Kanadas saimnieciskā labklājība attīstās tādā tempā, ka federālās valdības statistiķi reibst, mēģinot tai izsekot. Pēdējā dominijas statistikas biroja mēneša pārskatā teikts, ka tikko sakārtoti skaitļi par 1952. gada pēdējiem mēnešiem. Rūpniecības produkcija, nodarbinātība, ienākumi un patērētāju izdevumi, kā birojs apgalvo, uzrāda rekorda skaitļus.

... 24. augustā Ontario veterinārā slimnīcā piedzimis teļš no mātes, kas bijusi mākslīgi apaugļota. Šugas bulļa Džersi Drīmera sēkla bijusi 22 dienas iesaldēta. Šādā veidā pašreiz sekmīgi apaugļotas 200 govis.

... cilvēks-zivs, 50 gadu vecais restorāna īpašnieks, Montebello, Kvebekas provincē Rene LaFleche, blakus restorānam izbūvētā peldbaseinā pavada 22 stundas dienā. Tur viņš ēd, skujas, lasa, guļ un jūtas labi.

CIK GALVU, TIK DOMU

3.

JĀNIS DŽENTLMEŅA GAITĀS

Kad pēc darba cēliena Jānis mājās tipina,
Satiek viņu Miķels Vanags — draugs un kaŗa biedrs, kanaks.
Abi viņi brālīgi, ieiet izdzert lāsīti
Aukstināta miestiņa, kaŗ tik jauki veldzina.
Tikko trešais kauss ir galā, abi vīri stoikas malā
Iesāk domas apmainīt, tēvu zemi sadalīt.
Bet kā džentelmeņiem klājas, paliek tie pie labas stājas:
Janka domā: „Vajadzētu sagāzt tev par domu lētu,
Bet uz Miķeli teic: „Jā — tava doma labākā!"
„Dotu es tev knokautu, slapjums viens tad paliktu!",
Domā Miķelis it pikti, bet uz Jāni saka dikti:
„Nē, nē, ja tā padomā, draudziņ, tev ir taisnība!"
Liec aiz auss un ievēro, padomu no manis šo:
Ja kur kopā vairāk ļaudis, katrs savu domu paudīs!

Ludis.

ČIKĀGAS CHRONIKA

Otto Krolla Mākslas aģentūras baletskola uzsāks otru darba gadu. Par vadītāju joprojām darbosies baleta soliste Valerija Riekstiņa. Jauna audzēkņu reģistrēšana notiks „Hull House" otrdien, 1. sept., no plkst. 5 - 8 vakarā un svētdien, 6. sept., no pl. 10 - 2 pp.; jāpārreģistrējas arī līdzšinējiem audzēkņiem.

Sestdien, 5. septembrī, un svētdien, 6. septembrī, Čikāgā notiks Amerikas vidējo valstu meistarības izcīņa basketbolā un volejbolā vīriešiem, kā arī sieviešēm volejbolā. Spēļu laiku un vietu ziņos latviešu radio pusstundā un presē.

Sporta spēļu noslēgumā, 6. septembrī, plkst. 8 vakarā, North -West Hallē, 2403 W. North Ave, Chicago, DV Sporta sekcija rīko sporta svētku balli.

CEĻA VĀRDI

Domā kā gudrais, bet izsaki savas domas ļaužu saprotamā valodā.

V. B. Jīts

*

Patiesību bieži var aizbaidīt projām, bet nekad to nevar izdzēst.

Livijs

*

Tur, kur visi domā vienādi, neviens daudz nedomā.

Valters Lipmans

*

Ir gluži veltīgas pūles izlikties par to, kas tu neesi.

Karaliene Kristīna

*

Nekad nav veltīga laika nošķišana, ja vien mēs iegūto pieredzi izmantojam gudri.

Augusts Rodēns

Pagrīdnieki cīņā par brīvību

KĀ POĻU PARTIZĀNI IZSEKOJA HITLERA JAUNOS IEROČUS, AR KURIEM VIŅI DRAUDĒJA IZDZĒST NO PASAULES KARTĒM BRITU SALAS. - NOZAGTĀ LIDBUMBA V-1. — POĻU PATRIOTU DARBĪBA PAGRĪDĒ PAĀTRINĀJA SABIEDROTO UZVARU OTRĀ PASAULES KARĀ. — RAĶETBUMBU BAZES LATVIJĀ.

Poļu plkv. Kazimirs Iraneks—Osmeckis publicējis interesantas atmiņas, kas atklāj, cik plašu pagrīdes organizāciju poļu brīvības cīnītāji noorganizējuši vācu okupācijas laikā dzimtenē un cik svarīgus un bīstamus uzdevumus viņi veikuši sabiedroto labā.

II

Kādu novembra pēcpusdienu 6 augstāki poļu virsnieki apspriedās kādā dzīvoklī Varšavā, kad pie namdurvīm atskanēja skaļa klauvēšana. Vīriem, kuri šādu pavēlošu klauvēšanu bija jau dzirdējuši agrāk, asinis apstājās ritēt dzīslās. Plkv. ltn. Marians Drobiks, kas nesen bija iecelts par slepenās daļas vadītāju Gestapo nomocītā plkv. Vjačeslava Berkas vietā, piecēlās un iegāja vannas istabā. Pieci palikušie virsnieki sastinguši klausījās, kā dzīvokļa saimniece lēni devās uz durvīm un tās atvēra. Baigo sajūtu pavairoja tas, ka vīri nevarēja sadzirdēt, ko pie durvīm runāja. Tad durvis aizcirta, un sieviete iegāja savā istabā. Viens no virsniekiem devās apjautāties par negaidīto traucējumu. Kad viņš atgriezās, viņa bālo seju klāja plats smaids: klauvētājs bijis elektrības skaitītāja uzņēmējs. Kāds devās uz vannas istabu paziņot Drobikam, ka bažas veltas, bet tur valdīja klusums — Drobika nervi nebija izturējuši lielo sasprindzinājumu, viņš bija ieņēmis indi. Viņa dzīvību tobrīd gan izdevās izglābt, bet mēnesi vēlāk viņu notvēra Gestapo. Viņš mira varoņa nāvē, ar kuru salīdzinot noindēšanās bija mierīga un svētlaimīga aiziešana pie senčiem. Dobrika vietā tad iecēla mani.

Neilgi pēc amata pārņemšanas, saņēmu interesantu ziņojumu: Krakovas novada Dzimtenes armijas vīri vēstīja, ka SS apmācību nometnē Blīznā, Dienvidpolijā, pastiprināts drošības dienests: sargi divkāršoti, visi poļu tautības darbinieki aizstāti ar vāciem, apvidu iežogo dzeloņstieplēm, bet no tuvējās dzelzceļa līnijas taisa īpašu pievedceļu tieši nometnē. Pašā nometnē steidzami cel plašas darbnīcas, staltus angārus un jaunus dzīvojamos mitekļus. Pa jauno lidmašīnu skrejceļu atlidoja mašīnas, ko parasti lietoja tikai augstākās amatpersonas. Nometni spēcīgi nocietināja pret gaisa uzbrukumiem ar divpadsmit 88 un 150 mm zenītlielgabaliem. Caur tuvējo dzelzceļu staciju Kochanovku, uz Blīzni sāka ripot vagons pēc vagona ar savādām mašīnu daļām, kompresoriem u. c. ierīcēm. Tad sāka pienākt platformas, stingrākas un garākas par parastām, ar noslēpumainu kravu, kas bija rūpīgi nosegta ar brezentiem un SS vīru apsargāta.

Ziņojumiem mūsu aģenti bija pat pievienojuši foto uzņēmumus. Es uzdevu norīkot 24 stundu novērošanas dienestu gar dzelzceļa līniju un mēģināt iefiltrēties nometnē, kas gan neizdevās.

Mums nāca palīgā kāds negadījums, kas pa daļai izšķīra Otrā Pasaules kara likteni: kādu dienu Varšavā saskrējās divi vācu automobiļi. Man tas šķita beznozīmīgs notikums, un ziņojumu par to, ka nogalināti 3 vācu civilisti, bet vairāki līdzbraucēji ievainoti, pievienoju dažādu lietu aktij. Bet dažas dienas vēlāk, kāds cits ziņojums lika man uzmeklēt iepriekšējo, jo viena no Varšavas šūnām mums ziņoja, ka nogalinātie vācu civilisti bijuši ievērojami lietpratēji, notikumu vietā ieradušies ļoti augsti vācu virsnieki, kas ievadījuši stingru izmeklēšanu. Dabiski, ka mums nu pacēlās jautājumi: kas tie bija par lietpratējiem un no kurienes tie brauca? kurp viņi devās? kādēļ viņu dēļ vācos radies tāds satraukums

Mēs savācām sīkumus, kas deva atbildes uz šiem jautājumiem. Vāci bija ievadījuši tanī pilsētas daļā, kur notika auto sadursme, masu sodīšanu, jo tiem šķita, ka pie tās vainīgi poļu mierīgie iedzīvotāji. Mēs ieguvām nonāvēto un ievainoto vācu vārdus. Mēs uzzinājām, ka tie bija slaveni ķīmiķi, fiziķi un inženieri, ar praktisku pieredzi aeronautikā. Visinteresantākais tomēr, ka viņi bija braukuši no Mielicas. Bet Blīzna atradās Mielicas apriņķī. Vai Blīzna tikai nebija vācu „jaunā ieroča" mājvieta? Tā atradās 900 jūdžu no angļu salām, britu bumbvežī to nespēja aizsniegt, bet amerikāņu 8. armijas dienas bumbvežiem bija vēl šaurāks darbības aploks.

1943. g. Ziemsvētkos mēs nedomājām vairs ne par ko citu, kā tikai par vācu „jaunā ieroča" atmaskošanu. Viens no pārdrošākiem mūsu plāniem bija nozagt uz Blīznu norīkoto vilcienu ar slepeno kravu. Šim uzdevumam tika noorganizēta pat īpaša cīņas un sabotāžas grupa ar segvārdu „Kadjivs", pakļaujot to tieši virspavēlnieka ģen. Komarovska personīgai vadībai. Kedjiva locekļi, pretēji partizāniem, dzīvoja parasto civilistu dzīvi un tikai sevišķi svarīgos gadījumos, pēc īpaša trauksmes rīkojuma, sapulcējās triecienam. Izlases vienībai bija savs transports, tai bija pilnīga vācu armijas un SS formas tērpu krātuve ar visām nepieciešamām zīmotnēm un vismodernākie ieroči.

Ar cieši izveidotu aģentu tīklu mēs uzzinājām, kad vācu inženieri izšāva no platformām pirmās tālvadamās raķetlidbumbas mazam mēģinājumam, turpat nometnes tālākā apkaimē. Visu, ko uzzinājām, steigšus pavēstījām britiem. „Jaunais ierocis" 1944. g. 15. janvārī pirmoreiz uzlidoja gaisos pa nopietnam. Nākošā rītā par šo velnišķo ieroci mēs no Varšavas, kas atradās 150 jūdžu ziemeļos no Blīznas, jau ziņojām Londonai. Tas bija bezpilota lidaparāts ar neproporcionāli šauriem spārniem un bez propellera. Virs aparāta un tā beigās it kā kāds krāsns vads atradās līmeniska caurule, no kuras lidojumā šāvās liesmas. Dzinējspēks darbojās raķetveidīgi ar sprādzieniem. Lidbumba cēlās gaisos gandrīz stateniski, līdz apm. 3000 pēdu augstumā izlīdzinājās un lielā ātrumā pazuda ZA virzienā. Ziņotāji vēstīja, ka lidbumbas ātrums pārsniedzot lidmašīnu ātrumu. Patiesībā gan britu RAF Spitfairi un Taifuni, kā arī ļenku AF Mustangi un Thunderbolti, kuru ātrums bija ap 400 jūdžu stundā, vēlāk bez grūtībām notrieca vācu raķetbumbas virs britu salām.

(Nobeigums sekos).

Kokgriezējs un burvju mākslinieks

Par spīti mūsu mechanizētajam gadsimtenim, par spīti milzu fabrikām, kas uz slīdošās lentas grūž ārā masu produkcijā visu, kas modernajam cilvēkam nepieciešams, sākot ar šujamo adatu un beidzot ar raķetlidmašīnu, ir tomēr vēl cilvēki, kas ar acīm un sirdi pieķērušies šai tempu laikmetā tik neiedomājamai lietai, kādi ir rokdarbi. Turklāt vēl latviski rokdarbi, kuŗus rotā mums mīļais saules vai skujiņu raksts, kas mūs aizved domās atpakaļ uz to zemi, kas visjaunākajai paaudzei šodien ir vēl tikai pasaku zeme.

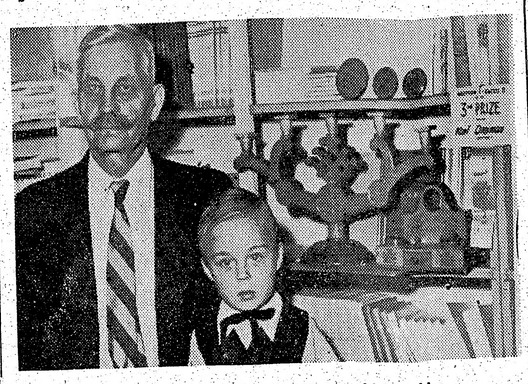

K. Dreimanis ar mazdēlu un saviem darbiem.

Apciemojot mūsu trimdas grāmatu veikalus, mēs tur gandrīz katrā redzam arī kādu stūrīti ar latviešu daiļamatnieku izstrādājumiem. Tur ir māmuļu austās košās prieves un sedziņas, grezni koka šķīvji un pūra lādītes ar dzintara graudiem rotātas, žuburaini svečturi un ādas izstrādājumi. Viss tas ir čaklu, pacietīgu roku veikts darbs, bieži vien ar gluži primitīviem darba rīkiem, bet ar mīlestību un uztraukumā drebošu sirdi — kaut nu labi izdotos!

Viens šāds mākslas amatnieks, kas Vācijas nometnes gaŗo dienu nīkdams, atradis prieku savai dzīvei, pievēršoties kokgriezēja darbam, ir sirmais Dreimaņa tēvs, kam aiz muguras jau 75 vasaras, bet viņa rokas ir vēl veiklas un sirds jauna, lai izdomātu aizvien jaunus veidus saviem darbiem. Dreimaņa tēvs ir arī drusku burvju mākslinieks, par ko katrs var pārliecināties, apskatīdams viņa gatavotās cigarešu kārbas, kuŗās cigaretes te parādās, te pazūd. Sirmais kokgriezējs, laikam gan kā pirmais, izgrebis arī greznas koka saktas, īpatnēju rotu, līdzīgu no sudraba pieclatnieka pagatavotai. Visas šīs jaukās lietas var apskatīt un iegādāties DV grāmatnīcā, 123 Huron ielā, kur biežī iegriežas arī Dreimaņa tēvs ar savu uzticīgo pavadoni — mazdēlu Igoru, kuŗš jau laikus mācās no vecātēva amatu.

LIDOJUMS UZ CITĀM PLANĒTĀM VAIRS NAV UTOPIJA

Vēl nesen par lidojumiem uz citām planētām lasījām tikai fantastiskos utopiju romānos un skatījāmies filmās. Šodien šāda lidojuma iespējas vairs neuzskata par utopiju, bet par tām publicē pavisam nopietnu zinātnieku darbus, un dažādās zemēs klusi norit darbs slepenās laboratorijās, lai atrisinātu vēl nesen par cilvēka spējās neiekļūstošām uzskatītas problēmas. Interesantākais ir apstāklis, ka par šīm problēmām jo sevišķi interesējas ASV militārās iestādes un to atrisināšanai šajā zemē saistīta plaša zinātnieku un tehnisko darbinieku saime.

ASV militāro iestāžu mērķis gan nav gatavot ekspedīcijas uz kaimiņu planētām, bet kaut kas cits, šķietami vēl fantastiskāks, bet patiesībā vieglāki īstenojams — radīt mākslīgu zemes lodes pavadoni. Tas atrastos, protams, daudz tuvāk zemei un būtu mazāka apmēra, bet, tāpat kā mēnesis, riņķotu ap zemi uz to pašu vienkāršo fizikas likumu pamata. Šīs zemes mākslīgais pavadonis atrastos ārpus zemes atmorfairas robežas, un ar tā palīdzību valsts, kuŗas rokās tas atrastos, varētu kontrolēt un ierobežot to valstu rīcības brīvību, kas tai naidīgas vai vismaz aizdomīgas.

Šāds mākslīgs zemes pavadonis atrisinātu arī kādu citu problēmu, kam patlaban gan vēl tikai sekundāra nozīme — proti, no tā viegli varētu izlidot izplatījumā raķetes uz citām planētām un atgriezties atkal atpakaļ, jo no zemes tieši uz citām planētām izlidot daudzu un dažādu iemeslu dēļ šobrīd vēl gandrīz neiespējami.

Protams, ar mākslīgo pavadoni ir saistītas gandrīz visas tās pašas problēmas, kas saistītas ar starpplanētu lidojumiem. Transporta gaiskuģiem uz mākslīgo pavadoni nepieciešamas attiecīgas degvielas. Gaiskuģi būs milzīga apjoma un tos varēs dzīt vienīgi ar visspēcīgākajām raķetēm. Virkne ievērojamu amerikāņu, angļu, vācu un austriešu zinātnieku patlaban ASV strādā gar šīm problēmām.

Līdz šim šķita, ka vienīgā degviela varētu būt šķidrais skābeklis, ārkārtīgi dārgā un bīstamā ūdeņraža vietā. Tagad jau atklāts, ka gluži labi var lietot šķidru ozonu un šķidru slāpekļa tetroksīdu, kas būtu jau samērā lētāka degviela. Šīs degvielas sastāvā būtu arī šķidrs fluors, ko gan patlaban vēl nevar pietiekamā daudzumā saražot, bet kas būs iespējams jau vistuvākajā nākotnē. Jāzina, ka viena milzīgā gaiskuģa dzīšanai uz mākslīgo pavadoni būtu jāizlieto vismaz 1000 tonnu degvielu dienā. Atrasts arī, ka dārgā ūdeņraža vietā kā degvielu var lietot arī amonjaku un hidrazīnu, kas arī ir samērā lēti.

Ārkārtīgi svarīgas jautājums ir arī pietiekami izturīgas konstrukcijas būve šiem izplatījuma kuģiem, sevišķi sprādzienu kambaru veidošanā. Jau lieto dažus speciālus keramikas materiālus ar samērā labiem panākumiem. Lietderīgi izrādījušies silicija un alumīnija karbīdi, bet ārkārtīgi augstās temperatūrās vēl labāki šķiet tā saucamo „reto zemju" silicidi un borīdi. Speciālus ķīmiskus savienojumus lietos gaiskuģu ārpuses noklāšanā, kas padota ārkārtīgi zemu temperatūru iedarbei. Mēģinājumus izdara arī ar speciālu plastiku, kas būtu izmantojama logiem neparastos apstākļos, kad uz kuģiem reizē iedarbosies 200 gradu zem nulles un 200 gradu virs nulles temperatūras, raugoties no tā, vai gaiskuģa logi būs pavērsti pret sauli vai pretējo pusi. Uz zemes lodes šos ekstrēmus novērš gaisa kārta, kas izbeidzas jau 200 jūdžu virs zemes.

Svarīga problēma ir arī gaisa atjaunošana gaiskuģi ieslēgtajiem cilvēkiem. Kabīnes būs noslēgtas vairākus mēnešus, jo atmosfairas nebūs arī uz mākslīgā pavadoņa. Šo jautājumu mēģina atrisināt ar dzīvu augu un speciālu ķīmisku procesu palīdzību. Augi gaisu attīrīs, kā to mēs varam novērot dzīvokļos, kur šīs funkcijas veic puķes. Bioķīmija iesaistīta cilvēku uztura jautājumu atrisināšanai. Zinātnieki un techniskā apkalpe atradīsies speciālā dietā. Ir ārkārtīgi svarīgi cilvēka svaru uzturēt tik minimālu, cik tas vien iespējams, dzīvībai un veselībai nekaitējot. Tādēļ gatavo un izmēģina speciālus barības koncentrātus. Ja šie kuģi lidos tālāk uz citām planētām, tad jaunas grūtības radīs speciālu cilvēkam nepieciešamu augu ieaudzēšana attiecīgās planētas augsnē, kas padota citāda veida atmosfairai, nekā tā ir mūsu zemes virsū.

Šķiet, ka visbīstamākā problēma ir nāvējošo kosmisko staru iedarbības likvidēšana. Ir jau noskaidrots, ka ķīmiski iespējams pretoties atomu kodolu radiāciju iedarbībai, kas jau eksperimentēts ar labiem panākumiem, kādēļ ir cerības, ka līdzīgā veidā būs apkarojami arī kosmiskie stari, kas ir visbriesmīgākais dabas fainomēns, kāds līdz šim zināms. Bet katru briesmīgu ieroci iespējams apkarot ar kādu citu briesmīgu ieroci vai šo ieroču kombinācijām.

Viss augšā minētais šķiet, kā kādi ārprāta murgi, bet tā ir reālitāte, kāda ir arī atombumba un ūdeņranža bumba, kuŗa nesen pirmo reizi sprāga uz zemes lodes, apliecinot, cik šaušalīgas spēku rezerves ir saules rīcībā. Pateicoties ūdeņraža eksplozijām uz saules, mēs uz zemes lodes saņemam dzīvībai nepieciešamos priekšnoteikumus — enerģiju un siltumu. Šis spēks tagad ir arī cilvēku rīcībā. Šai pašā laikā ārkārtīgi attīstās un progresē arī dziedniecības līdzekļu atrašana, kas ienes jaunu revolūciju slimību apkarošanā. Zinātniskās rokas grāmatas tagad jāpārstrādā katru gadu, jo allaž klāt nāk jaunas idejas un teorijas, kas apgāž vecās. Mēs dzīvojam ar parastu prātu gandrīz neaptveramā zinātnes attīstības laikmetā. Ir tikai jābaidās vai šī attīstība neiznīcinās pašu cilvēku.

E. A.

KULTŪRAS APSKATS

20. augustā promenādes simfoniskā koncertā kā viesņa piedalījās ASV naturālizējusies dejotāja Marina Svetlova, dinamiska dejotāja ar šķautneinu formu izteiksmi. Ir ļoti raksturīgi, ka visas tās dejotājas, kas nodevušās tīri techniskam traktējumam, novārtā atstājušas dejas viselementārāko rakstura iztulkojumu, taisni to daļu, kas rāda ne tikai personību, bet nosaka arī parākuma pakāpi. Taču atraisīt šo izteiksmes veidu skolās nemāca, un tā ir un paliks talanta lieta. Tāpēc mēs varam runāt par lielām un mazām primābalerīnām. Lielām, kas iemieso bagātīgi mākslinieciska degsmi, un mazām, kas aizrāvušās vai vienīgi ar mēchaniku. Svetlovu varam pieskaitīt šai otrai katēgorijai. Šīs katēgorijas dejotājas gan acumirkli apžilbina auditoriju, bet tas ir arī viss. Svetlova kā teicamāko nodejoja spriego divdeju no baleta Don Kichots un solo Dianas mednieki. Aiz jau aprādītiem iemesliem repertuārā neiederējās liriskā divdeja no Gulbja ezera otrā cēliena. Dejotājs Rob. Rolands dejoja tīrās pozicijās bez rutīnas un jutās nedrošs. Daļa vainas liekama uz mēģinājumu trūkumu, jo Svetlova ieradās no Londonas un Rolands no ASV, pie tam īsi pirms koncerta. Baletdejotājiem bija ap 4.000 skatītāju. Simfonisko programmas daļu diriģēja F. Harisons.

-šs.

KO SKATĪSIM IZSTĀDĒ?

Šī gada Kanadas Nacionālās izstādes apmeklētājiem būs iespēšim skatīt moderno Kanadas mākslu. Lai atzīmētu kronēšanas svētkus un izstādes 75 gadu jubileju, mākslas komiteja nolēmusi organizēt mākslas izstādi, lai dotu iespēju tiem tūkstošiem apmeklētāju, kas ieradīsies tanī laikā Toronto, iepazīties ar vislabāko un plašāko gleznu un skulptūru izlasi.

Izstādes rīkotāju mērķis bijis izveidot šo izstādi kā ģeografiski, tā mākslinieciski reprezentātīvu. Pieteikuma veidlapas bija izsūtītas 2000 profesionālu mākslinieku, lūdzot pieteikt darbus žūrijas novērtēšanai. Šis paņēmiens jūtami atšķīrās no agrākās prakses, kad komiteja izlēma, kādi mākslinieki uzaicināmi un kādi darbi iesūtāmi.

Tas ir ievērojams pagrieziens Kanadas mākslas dzīvē un Kanadas Nac. Izstādes politikā. Kanadai nav nevienas citas līdzīgas visas valsts mērogā izstādes, kas katru gadu izstādītu mākslas darbus uz tik plašas bazes.

15 miljonu dolaru dimants

Kanadas Nacionālā Izstādē Kanadas dimantu rūpniecības izstādīto dimantu vērtība ir ap 15 miljonu dolaru. Dārgakmeņu izstāde nosaukta par Stars of the Earth. Dimanti novietoti 8 nodalījumos, 10 pēdu augstā globā. Rets dārgakmens ir Kanadā atrastais 75 karatu dimants, pīles olas lielumā, kas nosaukts par Jubilejas dimantu.

Eksponātus apsargās detektīvi. Arī juvelieris Cartiers aizdevis izstādei vairākus no saviem skaistākajiem dimantiem. Sevišķi skaista ir tā sauktā 4. gadsimteņa dimanta kakla rota ar 50 dimantiem.

Elza Kezbere

ES TEVI GAIDĪJU PIE ROŽU KOKA

Tai rītā es gaidīju tevi
Pie sarkanu rožu koka.
No granīta vāzes dzēra
Dūjas.
Rīts bija miglains
Un maigs.
Es tevi gaidīju
Pie sarkanu rožu koka ...
Ziediem pieskārās mana roka.
Sirds reizē bija līksma un sēra.
Tūjas
Bij šumšzaļas. Brūnišķi vizmains
Tavs vaigs.
Tev uzsmaidīju.
Mans draugs,
Un gribēju stāstīt par mīlu,
Bet — nepateicu nekā.
Jo sirds man tai rītā bij pārpilna sāpīgas laimes
Pie sarkanu rožu koka.

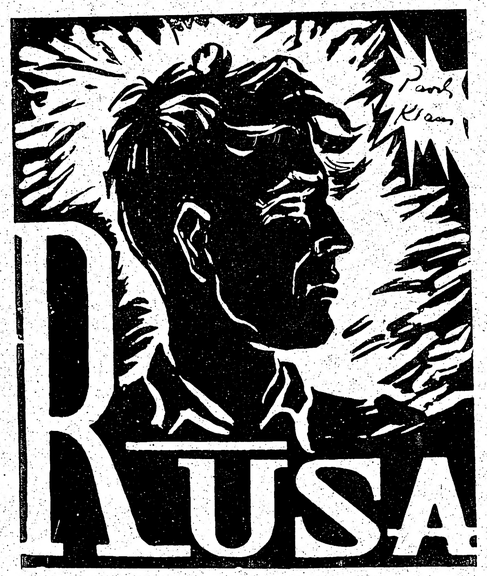

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS - REPORTĀŽA

81. turpinājums

Nelietis ir tas, kas to dara uz citu rēķina savā labā. Svaidīts ir tas, kas šādā ceļā meklē sevi saglabāt. Kā lai uzzina patiesību? Mums tas nav jādara, to darīs nākotne. Mums atliek izturēt. Un gādāt, lai mēs būtu sagatavoti tam, kas vēl nāks."

Kāda dīvaina instinkta dzīts, leģionārs pār plecu atskatījās uz piekrasti aizmugurē. Viss plašais bulvāris bija gluži tukšs, vietu vietām ar izgrautu bruģi, ar uzmestām zemes kupicām, gaisā ieslietiem sliežu galiem un nobrukušu vadu spirālēm. Izārdītās krastmalas akmeņi, uz kuŗiem viņi bija atlaidušies, atradās Peldu ielas galā, un leģionārs skaidri saredzēja namu, kur bija pārlaidis nakti Pudānu mātes miteklī.

Ekselence ievēroja Zilgmes kustību un uzmeta viņam jautātāju skatienu. Bet nē — aiz bruģa akmeņiem aizslēpušies, viņi no pilsētas puses nebija redzami.

„Mums te vēl kādu brīdi būs jāpaliek," Ekselence sacīja. „Es vēl neesmu beidzis. Un es gribu, lai tu zini, kādēļ ... kādēļ esmu ... kādēļ daru to, kas jādara..., ja kādreiz kaut kur par mani ir runa. Kas zina, kad atkal redzēsimies."

Viņa pamatīgums un miers bija apskaužams. Zilgme bija sācis nedaudz nervozēt, bet tagad, kad Ekselence likās sasniedzis savas runas svarīgāko daļu, leģionārs uzmanīgi pievērsās ar ausi viņa rētainajai mutei, lai neko nepalaistu garām.

„Vidzeme ir partizānu pilna. Tur ir mūsu leģiona druskas, noklīduši vai dezertējuši karavīri, kas tagad pulcējas vienkopus un pa laikam apgrūtina krievu piegādes ceļus. Tur ir vācu karavīri un tādi, kam draud vajāšana par kollaborāciju. Tur ir zemnieki, kas bēga un nepaguva aizbēgt. Un beidzot — tur ir sarkanarmieši — latvieši, kas pametuši krievu vienības. Viss kopā tas ir ievērojams spēks, ko laba organizācija vēl stiprinātu. Viņu vidū ir laudis, kas pratuši šajos juceklīgajos piefrontes apstākļos aizslapstīties līdz Ļeņingradai un Maskavai un zina, kāds noskaņojums tur valda. Protams — viņu vidū ir arī spiegi — kā citādi?

Rīga ir uzvarēta, bet ne pieveikta pilsēta. Nav zināms, cik daudziem pēdējā brīdī vēl izdevies aizbēgt uz rietumiem, taču masa ir te — sevī ievilkusies, pieplakusi, noslēpusies, nejūtama, bet tomēr — tā eksistē un domā. Es zinu, ko tā domā — visu cerības pieder sabiedrotajiem. Nekad šī pilsēta nav bijusi tik baumu pilna kā tagad. Vēl tas ir iespējams, vēl čekas aparāts nav noorganizēts pilnīgi, vēl ir klusas un atklātas prestestības akti, un ir pārdrošnieki, kas organizējas pulciņos — sabotāžai, spiegošanai, kūdīšanai, ieroču pievākšanai — bet tie ir neprātīgi laudis, no kuŗiem jābīstas vairāk nekā no krieviem.

No Kurzemes frontes dažreiz ierodas dīvaini ļaudis, par kuŗiem nevar zināt, kam viņi pieder. Tie ir frontes pārgājēji, kas paklausījuši krievu skaļruņiem un nākuši apmeklēt savējos. Tie ir arī tādi karstgalvji kā tu, kas riskē vai nu bez vajadzības vai aiz pārdabiska ideālisma. Daži no tiem atgriežas vācu pusē. Daži uz visiem laikiem paliek te. Tu redzi — cauri sarkanarmijas masai spīd latviešu cilvēka seja — laba vai slikta, bet mūsējā, mēs esam okupēti, bet ne pārmākti, mēs esam piespiesti pie zemes, bet ne nospiesti, mūsu laudis ir dīvainā kustībā starp bailēm un cerībām, starp nemieru un apātiju, un tas ir labi, tā ir viela, kas būs pakļāvīga vadītājai rokai, kad tā liks sevi just. Neviens tur, viņā pusē, nedrīkst domāt, ka esam sarkani vai tādi kļūsim. Nekad! Mums ir trīskārša okupāciju pieredze, katra ar savu vēsturi, un katra ar neskaitāmiem argumentiem mūsu nacionālajai stājai par labu. Es neticu sabiedroto un komūnistu mūžīgai brālībai. Un tāpēc mūs nedrīkst ieskaitīt krievu pusē. Vai tu saproti, vismaz nojaut, ap ko lieta grozās? Ap pierādījumiem, ap faktiem, ka tas tiešām tā. Tu un es un mēs visi — mēs citādi nekur neesam ne vajadzīgi, ne derīgi, kā vienīgi reģistrācijai, statistikai un informācijai. Agrāk es domāju citādi. Bet tagad es zinu, ka mēs neko nevaram un nedrīkstam organizēt, sazvērēties, pulcēties protestam. Tādēļ mēs neko nevaram deklarēt visu vārdā, nevaram sūdzēties, apellēt vai lūgt. Mūsu labākais vēsturiskais dokuments ir un būs — dati, ziņas, fakti — vislabākais vēstures dokuments."

Viņš bija runājis ātri un tagad uz mirkli pieklusa, elpodams satraukti kā pēc skrējiena.

„Man ir aizdomas, ka tur, rietumos, mūsu ienaidnieku nepazīst. Un nezina ne mūsu apstākļus, ne iespējas, ne ļaužu domās. Bet reiz, — reiz tas būs vajadzīgs, reiz lietas griezīsies citādi — neaizmirsti šos vārdus nekad, un vismazāk tad, kad tev klājas visgrūtāk un šaubas draud nomākt."

„Ekselence," Zilgme pieskārās viņa rokai. „Viņā pusē ielai kopš laba brīža pastaigājas kāds cilvēks."

Ekselence strauji pagrieza galvu pret viņu.

Zilgme vēlreiz pieskārās viņa rokai.

„Necelieties kājās, nemēģiniet arī turp skatīties, akmeņu krāvums jūs labi nosedz un jūs no tās puses nevarat būt saskatāms."

Leģionārs nespēja noģist, kādu iespaidu viņa vārdi uz Ekselenci atstāja. Īsu brīdi viņš klusēja, tad gandrīz bez kādam pārmaiņas balsī piebilda:

„Izturieties mierīgi arī jūs. Vai svešais paguvis jūs ievērot?"

„Nevaru spriest. Katrā ziņā viņš dažreiz paveras uz šo pusi."

„Labi. Uzmaniet viņu. Un klausieties tālāk."

Viņa rokā pēkšņi parādījās divas nelielas, spožas, acīm redzot niķelētas ampulas. Zilgme uzmeta tām ieinteresētu skatienu — gluži kā Ekselence vakar kapličā viņa kapsulai.

„Tās viegli iekļaujas mutē zem mēles," sacīja Ekselence, „katrā pusē pa vienai un briesmu brīdī ir viegli aizrijamas. Kas tajās var būt iekšā, par to man, liekas, vairs nav jārunā. Īsumā — dati par krievu karaspēka novietojumiem, kustību un skaitu, un otrkārt — latviešu pretestības raksturojums. Treškārt — daži pieturas punkti tam brīdim, ja Vācija kapitulētu un rietumos notiktu gaidāmās pārmaiņas. Tas ir vissvarīgākais. Un iegaumējiet sevišķi vienu — kad šis brīdis būs pienācis, mums vajadzēs ieroču, pārtikas un medikamentu — tās ir tās pašas mantas, ko tagad saņem krievi. Lai nerastos pārpratumi — mežos patvērušos partizānu un kaujas grupu signāli: trīskārt pārtraukta dūmu strūkla, uz mata tāpat, kā to darīja krievu gūstekņi vācu okupācijas laikā."

„Ekselence," Zilgme nervozi aizskāra viņa roku, „svešais cilvēks nāk šurp."

Viņa acu priekšā zibēja abas niķelētās ampulas, ko Ekselence bija pastiepis viņam uz savas rievainās, sarežģītām svītrām pilnās plaukstas. Šo sīkumu leģionārs paguva ievērot. Vienu sekundes daļu viņš sajūta gandarījumu, ka viņu priekšā izpletās mirdzoša, zili balta straume ar ledus gabaliem un debesīm virs tās — nebija nevienas acs, kas viņu spētu novērot. Viņš paņēma ampulas mutē. Zem mēles tās tikpat kā nebija jūtamas.

„Tev jāsameklē Eriks Donis," Ekselence piebilda.

Zilgme paskatījās pār akmeņu malu vēlreiz. Svešais bija panācies līdz 11. novembŗa bulvāŗa vidum.

„Ko viņš dara?" jautāja Ekselence.

„Nāk šurp."

„Ej viņam pretim."

„Ekselence!" pārsteigts iesaucās Zilgme. Viņam pēkšņi šķita, ka kroplais vīrs to tīšu prātu dzen nelaimē.

„Tu dzirdēji pareizi!" Ekselence rupji sacīja. Viņa balss skanēja auksti — tā bija pavēle, kam vairs nedrīkstēja neklausīt. „Mēģini aizkavēt viņu. Novērst uzmanību no šīs vietas. Ja draud briesmas, pacel kreiso roku. Netūļājies. Ej!"

(Turpinājums sekos).

Piemērotas dāvānas katram gadījumam
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ TORONTO
123 Huron St. Atvērta darbdienās no pl. 8-18. Tel. EM 8-0792

DABŪJAMAS:

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Andrejs Eglītis — NESAULE, dzejas $2.60
Fransuā Moriaks — MĪLESTĪBAS TUKSNESIS $2.60
A. Dimā — TRĪS MUSKETIERI $5.30
ŽURNĀLS LAIKMETS

ĻOTI LABĀ SĒJUMĀ

Kā arī citas jau agrāk iznākušas grāmatas

LATVISKA IZSTRĀDĀJUMA SUDRABLIETAS sākot ar $4.80—$48.00
KERAMIKAS IZSTRĀDĀJUMI • ROKDARBI

V. LIEPIŅŠ
Tel. biroja: LA 8000; OL 6321
Tel. mājā: LL 6170

E. HENIŠS
Tel. birojā: LA 8000; OL 6321
Tel. mājā: JU 1046

Ieguldiet naudu nekustamos īpašumos! Pērkot māju Jūs nodrošināt sev labāku eksistenci

J. J. ELLIS REALTOR
383 RONCESVALLES Ave, Toronto — Tel. LA 8000; OL 6321

Pieci biroji jums sagādā iespēju izvēlēties īpašumus dažādos pilsētas rajonos ar katram piemērotu iemaksu. Palīdzam AIZDEVUMU SAGĀDĒ LĪDZ $2.000 PAR 3% GADĀ
Nesaistoša informācija!

SKOLU DURVĪM ATVEROTIES.

mācības bērniem jāuzsāk arī ikvienā latviešu ģimenē. Šīm vajadzībām nepieciešamās grāmatas un mācības līdzekļus jūs varat iegādāties par dažiem dolariem.

Latvijas karte	$1.50
Pasaules atlants	$0.50
Tomāsa — Latvija (ģeografija)	$1.40
R. Miķelsona — Latvijas vēsture	$1.00
Jaunāko laiku vēsture	$1.80
Tēvu valodas mācība, broš.	$1.20
Tēvu valodas mācība, ies.	$2.00
Ceļa maize, lasāmgrāmata	$1.20
Tēvu valoda, lasāmgrāmata	$1.40
Valodiņa, ābece	$1.00
Vieglā gaita, ābece	$1.20

Izsūta arī pa pastu un Toronto piegādā arī mājās (213)

A. KALNIŅA GRĀMATNĪCA
c/o A. Roze, 10 Widmer St., Toronto, EM 8-700

NAMSAIMNIEKI!
Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.
Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDĀM ELĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM ELĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis
K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

Dr. D. SAMU
Pieņem slimniekus
316 St. CLAIR Ave, W, pie Spadina Rd.
Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās
Tel. MI 8669

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

IZNOMĀ PAR ZEMU NOMU
PĀRTIKAS UN GAĻAS PREČU VEIKALU
ejošā stāvoklī
Apgrozījums $100.000 gadā (var arī pavairot)
Zvanīt GE 3535, RE 8970, Toronto (220)

VELTAS TOMAS
SĒĻUZEMES SESTDIENA

IZNĀKUSI! GREZNS DĀVĀNĀM PIEMĒROTS IZDEVUMS — saturam pieskaņotā māksl. H.GRĪCĒVIČA apdarē. Cena $3.60.
Pasūtinājumus izpilda visas šī kontinenta solīdākās latviešu grāmatnīcas,
DRUVAS apgāds, c/o Valters Ziediņš,
218 Greenwood Ave, Toronto, Ont., tel. GL 8646

LATVIEŠU
PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
atvērta līdz plkst. 8 vakaros
WIDMER GROCERY
10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434
Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas
A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

LATVIETE
— JA ESI VIENTUĻA UN NOPIETNAS DABAS, VĒLOS IEPAZĪTIES.
LŪDZU ĢIMETNI, KURU PĒC VĒLĒŠANĀS SŪTĪŠU ATPAKAĻ.
Rakstīt šīs avīzes kantorim
OSKARS (223)

HIGH PARKA rajonā divstāvu atsevišķā mājā, tuvu satiksmei, klusā ielā, otrā stāvā, izdodamas 2 kopā savienotas, labi mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām, piemērotas precētam pārim. Viena labi mēbelēta istaba arī 2. stāvā ar vārīšanas iespējām. Vienmēr karsts ūdens. Otram stāvam atsevišķa vannas istaba. Auto novietošana. MU 8365. (224)

HIGH PARK rajonā izdodama mēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt pēc 7 vakarā. JU 3388, Toronto. (222)

Iznomā kāzu tērpus dāmām un kungiem
MALABOR Ltd.
309 King St. W.
Toronto
EM 6-3915

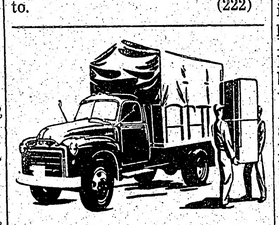

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANĪT
OL 1403, Toronto

IZDODAMAS tikko izremontētas divas nemēbelētas istabas ar vlrtuves lietošanu. Pastāvīgi karsts ūdens. Laba satiksme. 11 Huron St. Toronto. Tel. HU 9-9243, Toronto. (204)

SPORTS

ANGLIJAS MEISTARSACĪKSTES VIEGLATLĒTIKĀ

Anglijas latviešu 6. meistarsacīkstes vieglatlētikā šogad risinājās Londonā. Kādreiz varenais latviešu vieglatlētu cietoksnis ir daudz zaudējis no savas varenības sportistu izceļošanas dēļ. Tomēr vēl šogad Anglija ir viena no spējīgākajām, ja ne pati spēcīgākā latviešu vieglatlētu zeme trimdā.

Tehniskie rezultāti:

100 m — Feldmanis 11.7 sek., Dubinieks 12.4, Piķelis 12.5.

200 m — Feldmanis 24.3 sek., Dubrinieks 25.4, Nikazis 26.0.

400 m — Āriņš 57.9 sek., Nikazis 62.5.

800 m — Salnājs 2:14.2 min; Āboliņš 2:25.0.

1500 m — Salnājs 4:30.2 min.; Mundeciems 4:32.8, Āboliņš 4:48.2.

3000 m — Salnājs 9:53.2 min., Āboliņš 10:42.0.

3000 m soļošanā — Āboliņš — 15:22.8 min.

Tāllēkšanā — Piķelis 6.01 m, Feldmanis 5.64, Šmits 5.31.

Augstlēkšanā — Brencītis 1.70, Rušenieks 1.60, Āriņš 1.50.

Trīssoļlēkšanā — Piķelis 12.38; Brencītis 11.67, Feldmanis 11.14.

Kārtslēkšanā — Legzdiņš 3.00; Rušenieks 2.80, Nikazis 2.60.

Lodē — Laudobelis 13.16, Feldmanis 12.03; Priede 11.75.

Diskā — Feldmanis 39.18; Laudobelis 37.76, Priede 36.49.

Šķēpā — Šmits 49.43, Priede 39.53, Feldmanis 39.37.

4 reiz 100 stafetē — Tālava — 49.3 sek., sastādītā 49.4.

Sieviešu sacensībās piedalījās tikai viena dalībniece, kas disku meta 23.47 m un šķēpu 14.72 m.

DVF dāvāto celojošo vairogu Tālavas sportisti ar 107 punktiem izcīnīja 4. gadu no vietas, seko KLSK ar 44 p., Cerība ar 31 p. un LLSK ar 28 p.

Nacionālās Padomes dāvāto balvu par sacīkšu labāko sniegumu izcīnīja lodes grūdējs Laudobelis.

SAV. VALSTĪS

ASV vidējo valstu austrumu un rietumu grupās beigušās meistarības spēles vīriešu basketbolā un sieviešu un vīriešu volejbolā. No katras grupas divas labākās vienības sacentīsies finālspēlēs 5. un 6. septembrī Čikāgā. Tiesības piedalīties finālspēlēs izcīnījuši: sieviešu volejbolā — Saginava, Klīvlenda, Čikāga un Mineapole.

Vīriešu volejbolā — Saginava, Klīvlenda, Milvoki un Čikāga.

Vīriešu basketbolā — Detroita, Klīvlenda, Milvoki un Čikāga.

TRĪS REIZES ČIKĀGA — INDIĀNĀPOLE

Reizē ar pirmo Čikāgas kausa izcīņu vīriešu volejbolā, kurā bez pašiem mājiniekiem piedalījās vēl Indiānāpoles, Milvoku un Klīvlendas latviešu volejbola vienības, 25. un 26. jūlijā Čikāgā, Oliveta institūta telpās, notika arī ASV vidējo valstu šīgada meistarsacīkšu rietumu grupas priekšspēles vīriešu basketbolā un volejbolā starp Indiānāpoles un Čikāgas vienībām.

Sestdienas vakarā pirmās spēkiem mērojās abas vīriešu basketbola vienības.

1. ceturksnis aizritēja ļoti vienlīdzīgā cīņā, kur čikāgiešu L. Pārupa un L. Kļaviņa teicamajiem iemetieniem atbildēja indiānāpolieši Ivars Veldre un Vilnis Gūtmanis. Pēdējās minūtēs, iegūstot pēc kārtas vairākus grozus, 15:10 pārākumu ceturkšņa beigās atzīmēja Čikāga.

2. ceturkšņa sākumā Indiānāpole ar straujiem, neatlaidīgiem uzbrukumiem, kustīgā V. Gūtmaņa „dirigēti", ar I. Veldres un V. Lercha iemetieniem, panāca rezultāta izlīdzinājumu, bet tad arī to spēki sāka lēnām izsīkt, un, puslaikā ejot, čikāgieši atkal bija ieguvuši 4 grozu vadību — 34:26.

Gan 3. ceturksnī indiānāpolieši vēl izmisīgi cīnījās pret labi spēlējošo pretinieku, taču pārliecīgais nogurums prasīja savu — drīz vien laukumā vairs nebija nekā no citkārt it saliedētās 1. vienības, bet vienīgi pieci atsevišķi spēlētāji, kas katrs pēdējiem spēkiem lauzās pretinieka groza virzienā, raidot metienus no visiem iespējamiem stāvokļiem. Rezultāts: 59:32.

Pēdējā ceturksnī Indiānāpolei laukumu atstāja Otomars Ragainis un Voldemārs Lerchs, kuru vietā nāca rezervisti Oļģerts Galītis un Kārlis Meiers, līdz ar ko no basketbola atlikušajās minūtēs vairs nebija ne jausmas. Čikāga, nodemonstrējot dažu it jauku kombināciju, pateicoties Lūcija Pārupa teicamajiem metieniem, netraucēta un nesegta guva vienu grozu pēc otra, un, tiesneša svilpei vēstot nevienlīdzīgās sacensības beigas, rezultātu dēlis rādīja augstu 84:39 (34:26) mājinieku uzvaru.

Uzvarētājos spēlēja un punktus guva: L. Pārups — 21, L. Kļaviņš — 18, S. Krolls — 14, A. Sproģis — 11, E. Tums — 10, Rudens — 8, V. Tums — 2, A. Muižnieks — 0, Mednieks — 0 un Vitoliņš — 0.

Zaudētāju sastāvs: I. Veldre — 13, V. Gūtmanis — 12, V. Lerchs — 11, O. Ragainis — 2, I. Vidrikis — 1, O. Galītis — 0 un K. Meiers — 0.

Svētdienas rītā pirmās laukumā devās Čikāgas un Indiānāpoles vīriešu volejbola vienības, taču gaidītās spraigās cīņas vietā redzējām samērā vienmuļīgu „bumbošanos".

Jau spēles sākums pierādīja, ka Čikāgas uzvara ir garantēta ļoti iespējama, un sets beidzās ar pārliecinošu 15:6 Čikāgas uzvaru.

2. setā aina bija gluži tāda pati. Gan V. Lercha gremdes un K. Meiera spēcīgās serves Indiānāpolei nesa pāris punktu. Čikāgiešu, V. Tuma un B. Baumaņa gremžu atbalstīti, guva atkal vieglu 15:7 uzvaru.

Nākošajā spēlē tikās abu pilsētu sieviešu volejbolistes.

Pret čikāgiešu lielāko rutīnu un techniku indiānāpolietes lika savu cīnas garu un neatlaidību, kas daudzkārt vainagojās sekmēm. Rezultāti: 15:5, 15:7 Čikāgas labā.

Uzvarētājas rādīja jau it teicamu spēles māku, ka nav daudz šaubu par to, kas būs ASV vidējo valstu rietumu grupas un abu zonu fināla uzvarētājs.

Čikāgas sešniekā spēlēja: V. Līcīte, I. Pletka, D. Baumane, I. Rupeika, D. Veinberga, R. Brēmane un G. Galmiņa.

Indiānāpoles vienība: V. Sorena, V. Braze, I. Jansone, E. Turkupole, R. Puisāna un M. Adamkoviča.

Kopsavilkumā — Čikāga nepārprotami bija klasi pārāka, un pamatoti tajā saskatām jauno ASV vidējo valstu meistaru. Indiānāpole — vienība ar lielāko nākotni, kas savas īstās spējas vēl ne daļēji nav atklājusi. To atzina arī uzvarētājas, it īpaši vēl norādot uz neiedomājamo starpību abu vienību treniņu plānā.

Gundārs Grīslītis

VAJADZĪGS STRĀDNIEKS PIENA LOPU FARMĀ
Ofertes šīs avīzes kantorim Nr. 221

IZRENTĒJAMA 200 AKRU FARMA
ar š. g. 1. okt. Iespēja pirkt mašīnas (traktoru u. c.) un šīgada ražu
Ir lielas iespējas ziemā strādāt ārpus farmas
GEO. VIETINGHOFF
R.R.1 Campbellville, Ont.
Tel. Milton 165r3 (178)

Kanadā mēs baudām BRĪVU DARBA IZVĒLI

Valdība neizvēlas mūsu darbu un arī nespiež mūs darīt to un neko citu. Mēs, kanadieši, esam pilnīgi brīvi bez valsts iejaukšanās pieņemt katru darbu, kuru mēs gribam.

Brīva darba izvēle ir viena no nesamaksājamām tiesībām, kas dod mums prieku dzīvot Kanadā.

O'Keefe's

O' KEEFE's BREWING COMPANY LIMITED

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums 6. septembrī, plkst. 11.15 Betlēmes baznīcā, Bruklīnā. Māc. R. Zariņš. (Ar nākošo svētdienu dievkalp. sāksies pl. 3 pp.).

Port-Vašingtonā, L. I., dievkalpojums 6. sept., plkst. 2 dienā, Pestītāja baznīcā. Māc. F. Treus.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ontario, tel. 70136, Bramptonā. Latv. ev.-lut. dr. dievkalp. 6. sept., pl. 1 pp. Anglikāņu baznīcā. Dziesmu lapiņas.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Sārnijā, 5. sept., plkst. 6 vak. dievkalpojums.

Londonā, 6. sept., plkst. 4 pp., Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Niagara Falls, 12. sept., plkst. 6 vak. Pāvila baznīcā, dievkalp.

Londonā, 13. sept., plkst. 4 pp. Trīsvienības baz. Garīgs koncerts — dievkalpojums. Garīgo progr. izp. vīru dubultkvartets Kalvis J. Dzeguzes vadībā.

Vellandē, 20. sept., plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnā, 20. sept., plkst. 3 pp. Kristus b. dievkalpojums.

Londonā, 27. sept., plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā. Baznīcas pārvaldes ievešanas dievkalp.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave S.)

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. Art. Briedis, 176 Bartlett Ave. Tel. LO 6001.

6. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

13. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

20. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

27. septembrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Māc. E. Bērziņš (5833 — 45 Ave sept. plkst. 3 pp. Mt. Kalgarijas baznīcā; Red Dīrā, 13. sept.

Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. Ed. Ķerģis, 127 Regent St. N., Sudbery.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 6. sept. dievkalpojums plkst. 4 pp.

Svētdien, 13. sept. dievkalp. pl. 11.

Svētdien, 20. septembrī dievkalpojums plkst. 4 pp.

Pēc dievkalpojuma Draudzes vakars baznīcas zālē.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.)

Māc. E. Lange Billings Bridge, P. O. Box 66, Ottawa, Ont. Tel. 5-4698.

Māc. H. Kušiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394)

Montreālā — 13. sept., plkst. 1 pp. — Jaunatnes iesvētīšanas dievkalpojums ar dievgaldu.

27. sept., plkst. 1 pp. — Draudzes mācītāja introdukcijas dievkalpojums ar māc. — viesu piedalīšanos.

Iesvētes mācības sākums ceturtdien, 3. sept., plkst. 7.30 vak. māc. mājā. Dievkalpojumi notiek Debesbraukšanas b-cā (Outremont un Blair Ave stūrī).

Otavā — Otavas latviešu sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi:

6. sept., plkst. 2 pp.

20. sept., plkst. 2 pp.

Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.) Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma.

Māc. F. Ruperis, 250 Bell Ave, Winnipeg, Man.

Vinipegas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi septembra mēnesī notiek sv. Pēteŗa b-cā, Ellice un Sherbrooke ielu st.:

13. sept., svētd., pl. 2 p.p.

27. sept., svētd., pl. 2 p.p.

Svētdienas skolas sākums 12. sept., sestd. pl. 3 p.p.

Dafinā (Dauphin) dievkalpojums ar dievgaldu svētdien, 6. sept., pl. 12 (st. t.).

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Drive, Sudbury, Ont. tel. 3-3284.

Timminsā — 6. septembrī, pl. 15, lut. bazn. (Spruce St.).

Sadberijā — 13. septembrī, pl. 14, Sv. Jāņa bazn. (238 Pine St.).

Māc. A. Voitkus

Hāmiltonā dievkalpojums 6. septembrī plkst. 17,30 Pāvila ev.-lut. baznīcā.

Kičenerā dievkalpojums 6. septembrī, plkst. 11,00, Mateja ev.-lut. baznīcā

KATOĻU DIEVKALPOJUMS

Toronto notiks svētdien, 6. septembrī, pl. 11,30 Newman kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
.....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Liet, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1667

TIP TOP TAILORS LTD.

2887 DUNDAS ST., W.
TORONTO

Plašā izvēlē pašreiz labākās ievestās un vietējās drānas

Jūs apkalpos Jūsu pašu tautietis

Voldemārs Aditāja kungs

Drēbnieka amata meistars ar ilggadīgu praksi, ko ieguvis vadot savu uzņēmumu Latvijā.

Dāmu un kungu apģērbi, ļoti labi piegriezti un pašūti no labas kvalitātes drānas, sākot ar $59.50. var dabūt arī visas drānas uz paredzētām TIP TOP mēneša nomaksām

Veikals atvērts piektdien līdz 9 vak., sestdien visu dienu

TIP TOP TAILORS LTD.
2887 Dundas St., West. Tel. JU 1062, Toronto

VERAS KEIŠS
PIRMĀ LATVIEŠU
BALETA SKOLA
TORONTO (DARBOJAS 3 GADI)
Atjauno audz. uzņemšanu līdz 30. sept.
Uzņem zēnus, meitenes ar 4 g. v.
Jauniešus grupā ar 16 g. v.
Ar šo sezonu atveru nod. HAMILTONĀ
Pieteikšanās rakstiski: 424 Sackville St. Toronto, Ont., vai pa tel. RA 1276

VALD. BEBRIS
48 RATHNELLY AVE, TEL. KI 5913, TORONTO

Dr. RICHARDS ŠULTMANIS
pieņem slimniekus un apmeklē mājās —
RAXLEN KLĪNIKĀ, TORONTO, 500 PARLIAMENT ST.
Pirmdienās no plkst. 9—12, 1—4 un 6.30—8.30 vak.
Otrdienās no plkst. 1—4 pp.
Trešdienās no plkst. 9—12 un 1—4 pp.
Ceturtdienās no plkst. 9—12
Piektdienās no plkst. 9—12, 1—4 un 6.30—8.30 vak.
Sestdienās no plkst. 9—2 pp.
DZEMDĪBU PALĪDZĪBA
Tel. klīnikā — PR 4467, mājās — MI 8880

Dr. P. BĀRDIŅŠ
Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE, (pie Bloor) TORONTO no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:
Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628
Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.
Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

DR. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.
Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE
no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.
Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. B. DOBAI
465 BLOOR ST., W, TORONTO Tel. MI 8821
Speciālists iekšķīgās slimībās. RENTGENA UZŅĒMUMI
Runas stundas no pl. 10—12 rītā un no 3—7 pp.;
uz vienošanos arī citā laikā

ATPŪTAI...
ATSPIRDZINĀJUMAM
...NEMIET
COKE

§3-28
COKE ir reģistrēta tirdzn. zīme COCA-COLA Ltd.

Politisko jautājumu pētīšanas organizācija

Kanadā pastāv organizācija, kas nodarbojas ar politisku jautājumu pētīšanu. Šis Public Affairs Clubs katru gadu sarīko vienu nedēļu ilgu konferenci skaistajā Kanadas YMCAs sekretāru nometnē Ženēva Parkā pie Končičinga ezera.

Šinī konferencē kā referenti un korreferenti piedalās prominenti Kanadas un Sav. Valstu politiķi, laikrakstu pārstāvji, universitāšu profesori u. c. Debates arvien ir ļoti dzīvas, un klausītāji nekautrējas ar jautājumiem un kritiku. Šinīs konferencēs piedalās ļoti daudz interesentu no visas Kanadas, un bieži vien konferences telpā pietrūkst vietas. Konference ir pieslēgta arī Kanadas un ASV raidījumiem. Šogad raidījuma laikā referēja par Padomju Savienības un Anglijas attiecsmēm.

Diemžēl, līdzšinējās konferences nav bijis neviena, kas uzskatāmāki attēlotu komūnistu briesmu darbus, un parasti debatēs par Pad. Savienību runā kā par līdzvērtīgu partneri.

Mums, baltiešiem un visiem komūnistu pretiniekiem, būtu jāpanāk, lai nākošajā kongresā kā referents piedalītos arī kāds baltiešu pārstāvis un ka viņam debatēs asistētu vairāki aktīvi atbalstītāji. Vēl vairāk — šādu referātu būtu vēlams nolikt tieši radio pieslēguma laikā. Ž. Z.

SASPĪLĒTAS ĀZIJAS UN RIETUMU ATTIEKSMES

Nesen Japānā notika studentu konference, piedaloties daudziem ārzemju un it sevišķi Āzijas studentiem, no kuriem vairāki bija atgriezušies no Amerikas universitātēm. Šī raksta autoram bija izdevība piedalīties „šo nākotnes diplomātu" konferencē Sendai pilsētā un ar interesi pārmīt jautājumus, iztirzājot Tālo Austrumu un Rietumu sasāpējušās problēmas. No malas vērojot Indoķīnas nesaprašanos ar franču iem un pārējo Āzijas koloniālo tautu „dumpošanos," rodas jautājums, vai Rietumu uzskati par Āziju nav novecojuši es. Kas būtu darāms, lai pienāktu mieru starp Austrumu un Rietumu tautām?

Konferencē izraisījās pārrunas par vārdu „Austrumi," „Tālie Austrumi" un „Āzija" lietošanu. Šo vārdu lietošana neesot attaisnojama citā nozīmē, kā vienīgi ģeogrāfiskā. Bet pat tad nedrīkst aizmirst, ka zemes lode ir apaļa, un tur starp Austrumiem un Rietumiem nav cietu un stingru robežu. Sarunās ar konferences dalībniekiem, izpaudās diezgan interesanti uzskati.

Vienīgais iemesls, kāpēc aziāti apzīmējuši Āziju vai Tālos Austrumus par vienību ir tas, ka, Rietumi meklējuši kādu parastu vārdu šim lielajam kultūru mistrojumam, politiskajām un filozofiskajām sistēmām, ko tie atklājuši Austrumu virzienā, kur rietumniekiem viss esot bijis tik neparasts, un svešs. Indijas un Ķīnas civilizācijas esot tikpat atšķirīgas, kā eiropiešu un araou tautām. Austrumu kopība, ja tur tāda vispār pastāv, jāmeklē kaut kur citur nekā Āzijas vispārējā svešniecībā pret Eiropas civilizāciju. Ilgus gadu simteņus Indijas gars un temperaments bijis metafizisks un reliģisks, turpretim Ķīnas praktisks un ētisks.

Nevarot noliegt, ka nebūtu sakaru Āzijas tautu kultūru starpā. Budisms ir bijis viens no stiprākajiem Tālo Austrumu kopības spēkiem, tāpat kā islāms plašajā apgabalā, plešoties no Spānijas un Ziemeļafrikas līdz Indijai, Indonēzijai un Centrālāzijai. Dažādības starp šīm kultūru tradicijām bijušas gadu simtiem ilgās izolācijas neizbēgamās sekas, pat ar īso saskaršanās periodu un indiešu un arabu reliģiju izplešanos. Reizē ar eiropiešu invāziju Āzijā šī izolācija tikai pastiprinājusies, tādēļ ka dažādās Āzijas zemes un tautas tikušas intellektuāli, ekonomiski un politiski orientētas atsevišķu Eiropas valstu ietekmē. Dažas zemes, kā Ķīna, Japāna un Taizeme, bijušas padotas visu Eiropas valstu ietekmēm; citas, kā Indija, Pakistāna, Burma, Indonēzija, Indoķīna un Filipīnas, bijušas spiestas sašaurināt savus kultūrālos un politiskos apvāršņus un orientēties vienas Eiropas valsts tradicijās.

Āzijas tautas esot vairāk izolētas viena no otras nekā no Eiropas un Amerikas. Tomēr tām esot kopējs, pret Rietumiem vērsts uzskats. Daudzi šo tautu piederīgie izglītoti Rietumnieku tradicijās, bet tie pilnīgi nevarot tām padoties. Tomēr augstskolās izglītotais mazākums bieži piemirstot to, ko viņu vecāki zinājuši par filozofiskajām un kultūrālajām tradicijām pašu kultūrā. Tādēļ austrumnieki nepieņemot ar visu sirdi šos „erzac" aizstājumus, ko Rietumi ar pūlēm viņiem sagrābstījuši pasniegšanai kā „civilizācijas," „progresa" un „demokratijas" paraugus. Gaŗajā koloniālajā valdīšanas periodā, vai arī apvienotajā un centrālizētajā britu valdīšanā Indijā un Burmā, kā arī nežēlīgajā 6 vai 8 spēku ekspulatācijā, kas dalījuši Ķīnas bagātības, rietumnieki būtu varējuši ietekmēt seno austrumu civilizāciju jaunu un radošu formu izpausmes virzienā, bet viņi tos noveduši ideju krustojumu sajukumā.

Izskaidrojums tam nav tālu meklējams: sintezes vietā rietumnieku kultūrā austrumu tautas meklējušas pretstatus pašu tradicionālajām kultūrām. Tās mēginājušas kļūt vairāk rietumnieciskākas par pašiem Rietumiem. Tās lietojušas liberālās Rietumu doktrīnas, lai no Rietumiem izkaulētu pašvaldīšanas tiesības. Tās tiekušās pēc veidiem, kā sadrumstalot savu dzīves jēgu, lai kļūtu modernākas, industralizētākas un rezultātā pazaudējušas pamatu tik tālu, ka tagad tās vairs neesot ne Austrumi, ne Rietumi, ne āziāti, ne eiropieši vai amerikāņi, bet tikai vientuļi 20. g.s. produkti, kas tiecoties visur, bet pašu mājās netiekot nekur. Viena no savām grāmatām Indijas galva Neru aprakstot, ka dzīvodams Eiropā, viņš ilgojies būt atpakaļ Indijā; bet kā atgriezies Indijā viņš juties vilinājumu doties atpakaļ uz Eiropu. Vēloties redzēt ilgstošu saprašanos Austrumu un Rietumu starpā, nepieciešama sinteze maināmo un seno Āzijas kultūrālo tradiciju un dinamiski un techniski attīstīto Eiropas un Amerikas kultūru starpā. Šāda sinteze varot īstenosies vienīgi tad, ja āziāti paliktu uzticīgi pašu kultūrālajām tradicijām, bet nevis pārietu savas sistēmas masveida kapitulācijā par labu Rietumu dominējošām sistēmām.

H. Atoms

(Turpinājums sekos)

Japānas nacionālajos svētkos ielas pārvēršas karnevāla zālē. H. Atoms

Apkārt zemes lodei

Dienvidvācijas iedzīvotājus satraucis zobārsta Aleksandra Grafa tiesas process. Šis ārsts zobu raušanai paredzēto narkozes aparātu izlietojis seksuāliem mērķiem. 34 gadus vecais zobārsts, kurš jau 3 reizes precējies, savā kabinetā zobārstniecības krēslā izvarojis daudzas narkozes nemaņā esošās pacientes. Starp tām bijušas sešas nevainīgas jaunavas, bet pārējais upuru skaits nav īsti zināms, ne pierādāms, jo starp pacientēm bijušas arī daudz precētu sievu, kuras notikušo nemaz neapzinās vai arī, nevēlēdamās izraisīt nesaskaņas ģimenē, par notikušo klusē. Kāda paciente no 3—5 min. ilgās narkozes, kuŗu zobārsts pēc savas vajadzības arī pagarinājis, atmodusies ātrāk kā citi upuri, un tā noziegumu virkne nākusi gaismā. Apsūdzētais gan aizbildinās, ka dažas jaunavas un sievas uz viņa nodarījuma rēķina, no kuŗiem tas atzīstas, tikai divos, vēloties noslēpt savas slepenās dēkas un to sekas. Mācoties rīkoties ar jaunieģādāto ārstniecības instrumentu, ārsts to lietojis arī pie pacientēm, kuŗām narkoze nemaz neesot bijusi vajadzīga un tādēļ kritis kārdināšanā. Viņa aizstāvis vaino firmu, kuŗa ražo šādus narkozes aparātus. Kaut gan tiesa neatrod mīkstinātājus apstākļus, vainīgais sodīts tikai ar diviem gadiem cietumā un prakses tiesību atņemšanu uz 4 gadiem.

● Huntingtonas, W. Va., pulksteņmeistars Viljems Jones notiesāts uz 6 mēnešiem cietumā un 50 dol. naudas sodu par to, ka tik nežēlīgi spēris savam kucēnam, ka tas nobeidzies. Tiesā vainīgais atzinis savu nodarījumu, bet paskaidrojis, ka kļuvis „traks aiz dusmām tāpēc, ka kucēns iekodis viņa 3 gadus vecajam dēlēnam degunā un vēlāk arī viņam pašam rokā. Kucēna nedarbus tiesnesis acīm redzot nav uzskatījis par attaisnotāju iemeslu.

Uzkopšas Brazilijas latviešu kapa vietas

Pirms apm. 30 gadiem, kad no Latvijas izceļoja simtiem baptistu, tie apmetās dziļi Brazilijas iekšzemē, kur izveidoja Vārpas koloniju. Mūža mežus kultīvējot un smagi strādājot, daudzi aizgāja bojā. Sevišķi liela bija bērnu mirstība, jo trūka piemērota uztura. Tāpat neizcietā arī daudz pieaugušo un gados vecāki cilvēki. Tos guldīja t. s. Zivjupes krastā, kur izauga daudzas kapu kopas. Tā izveidojās Pionieŗu kapi. Ilgus gadus tie stāvēja neapkopti, aizauga nezālēm un krūmiem. Straujās Brazilijas lietus gāzes bija nolīdzinājušas kapa vietu ar zemi. Tikai pēc ilgiem gadiem, kad Brazilijā ieradās Otrā Pasaules kara bēgļi, kuŗu starpā bija arī lielāks skaits latviešu, S. Paulo tagadējais bapt. mācītājs H. Alnis, kas arī pats ir jaunieceļotājs, vērodams Vārpas aizaugušo kapsētu, ierosināja kapus uzkopt un kapsētu iežogot ar sētu. Pagāja divi gadi, kamēr viņa ierosinājumu izdevās reālizēt. Atjaunotajā kapsētā pulcējās liels skaits vietējo latviešu kolonistu, lai kapu svētkos pieminētu savus aizgājušos. Paredzēts kapsētā novietot arī piemiņas plāksni ar mirušo tautiešu vārdiem. Izdevumi savākti ziedojumu ceļā.

KANADAS PASAKAINAIS LASIS

Kanadas Klusā okeana piekrastes lasis, kas satrauc makšķerniekus, ir vērtīgs tirdzniecības zvejas objekts un visā pasaulē ir izslavēts gardums. Tas ir dīvains radījums, ko tikai pa daļai pazīst, kaut gan pētīts ilgus gadus. Tas pārlec klinšainiem ūdenskritumiem, dodoties uz nārsta vietām. Viņš gul redzamā vietā seklos strautos un pazūd okeana dziļumos, bet neviens nav varējis rast izskaidrojumu viņa nākšanai un iešanai.

Īstenībā Klusā okeana piekrastē ir piecas lašu pasugas. Laši pārpilnībā dzīvo Britu Kolumbijas upēs un strautos, kā arī piekrastes ūdeņos. To angļu nosaukumi ir sockeye, pink, coho, chum and spring. Tie ievērojami atšķiras pēc sava lieluma, paražām, saldūdenī pavadāmā laika un tirdzniecības apjomiem.

Tirdzniecībā sokeye ir vispazīstamākie, jo to gaļa ir visai sarkana (varbūt, tāpēc, ka tie pārtiek no jūras vēzīšiem), satur bagātīgi eļļu un labi saglabā kā krāsu, tā garšu, neatkarīgi no uzglabāšanas apstākļiem. Tā ir tā zivs, uz kuŗas pamatojas visa Klusā okeana piekrastes konservu rūpniecība. Tā ir arī īpatnēja Britu Kolumbijas un lielās Frāzera upes zivs.

Sockeye parasti nārsto mazās lielo ezeru pietekās. Jaunie lasēni izšķiļas no oliņām nākošajā pavasarī un dodas atpakaļ uz ezeriem. Tur viņi atrod papilnam barības mazu ūdensblusiņu veidā. Divi gadi vai dažos gadījumos ilgāk viņi pavada ezeros, un tad, kā maza glīta zivtiņa, kas ir trīs līdz četri collas gara, peld lejup uz okeanu.

Nākošos divus vai trīs gadus viņi dzīvo un aug sāls ūdenī, barojoties no zināmas pasugas mazajiem jūras vēzīšiem, kas papilnam sastopami piekrastē. Tie strauji aug un četros gados sasniedz pieci līdz septiņu mārciņu svaru. Tagad viņi ir nobrieduši, lai atgrieztos upēs un nārstotu. Daži ir vecāki, tā pa pieci līdz seši gadi, bet lielākā daļa Frāzera upes zivju atgriežas 4 gadu vecumā.

ASV un Kanadas zvejnieki gaida šo ceļojumu uz nārsta vietām. Agrie ceļojumi sākas jūlijā, bet vēlākie dodas pa straumi uz augšu paaudze sāk jaunas dzīves posmu septembrī un oktobrī. Tīklos nokertās zivis ir sudraba krāsā un tīras. Tās, kam izdodas tikt pa upēm uz augšu līdz savām nārsta vietām, maina savu veidu un krāsu. Zilizaļā mugura kļūst sarkana, bet galva un žaunas ir iezaļganā krāsā; sudrabainie sāni kļūst vēl sarkanāki. Tīrais baltais vēders kļūst netīri balts. Zivju ķermeņi top šaurāki tēviņu galvas kļūst garākas, žokļi kļūst āķveidīgi, spuras izpūrušas un sarkanie sāni saskrambāti.

Tā viņi sasniedz savas nārsta vietas, izrok lizdas grantī, izmet savas oliņas un nomirst — nodzīvojuši savas dzīves posmu, bet jaunā paaudze sāk jaunas dzīves posmu dziļi ierakušies grantī.

Ir pa pilnam savākti pierādījumi, izmantojot lašu apzīmēšanas rezultātus un novērojot viņu atgriešanos, ka šī zivs prot sameklēt ne tikai savu upes sistēmu, bet atrod pat upes nozarojumu, kur tās vecāki nārstoja un tā izšķīlās no oliņas.

Ar daudziem izmēģinājumiem ir mēģināts pierādīt, ka šis pievilkšanas spēks izskaidrojams ar ūdens temperatūru, tā ķīmisko sastāvu vai kādām citām novērotām pazīmēm, bet visa lieta vēl arvienu ir visai mistiska. Vienīgi neapšaubāmi ir noskaidrots, ka lasis atgriežas tur, kur tas savu dzīvi sācis.

Pagātnē normālus apstākļus bieži traucēja cilvēka darbi, kā pārmērīga nozveja, klinšu nogruvumi, taisot dzelzceļus, baļķu pludināšanas operācijas utt. Tagad laša dzīves posmi ir pamatīgi izpētīti, veltījot šiem novērojumiem daudz gadu, un ir radītas iestādes, kas regulē nozveju.

Tā ir liela rūpniecība. Lašu nozvejas vērtība rietumu piekrastē sasniedz gandrīz $50.000.000 gadā Tā nodarbina apm. 20.000 cilvēku. Laivu, fabriku un iekārtas vērtība pārsniedz $55.000.000.

Kanadas Frāzera upe dod ievērojamu nozveju kā Savienoto Valstu, tā arī Kanadas zvejniekiem Kolumbija, kuŗas laši dodas uz ziemeļiem gar Britu Kolumbijas piekrasti, ir Amerikas upe, kas dod ražu kā Kanadas, tā ASV zvejniekiem. Tāpat Britu Kolumbijas Skina upe (tā otra pēc lieluma upe) papildina Alaskas zvejnieku lomus. Abu valstu zvejnieki zvejo trīs jūdžu attālumā no attiecīgās zemes krasta. Tātad Klusā okeana zvejniecībai ir starptautisks raksturs, un jau sasniegtā starptautiskās sadarbības pakāpe liek cerēt, ka šī rūpniecība pastāvēs ilgus gadus un varēs uzlabot savus papēmienus.

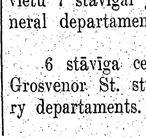

Mans nams ir mana pils

Ko ceļ, pērk un pārdod Kanadā

Toronto ik dienas aug un izplēšas, attaisnodama savu jauno vārdu Lieltoronto. Tikko ir aizvākti pēdējie gruveši no Queen St. un York St. stūra, kur nojauca vairākas celtnes, lai atbrīvotu vietu 7 stāvīgai jaunceltnei. Jaunceltne kalpos Attorney — General departamenta vajadzībām.

*

6 stāvīga celtne drīzumā pacelsies Queens Park Cres. un Grosvenor St. stūrī. Šajā celtnē iekārtosies Provincial Treasury departaments.

*

Pašlaik no būvuzņēmējiem pieņem maksas aprēķinus un būvdarbu piedāvājumus Ontario slimnīcas jaunceļamai administrācijas ēkai Queen St. 999. Jaunceltne būs 3 stāvīga.

*

Department of Highway's jaunajām ēkām ziemeļos no Jane un Keele St. ielikts pamatakmens. 3 jaunceļamās ēkas tiks izmantotas noliktavai, laborātorijas un kantora vajadzībām.

*

Apmēram 50 jaunu baznīcu ceļ Toronto jaunajos dzīvojamo māju rajonos. Jaunceļamās baznīcas ceļ ar apm. 300 sēdvietām, tā samazinot celšanas izdevumus. Caurmērā šāda baznīcas celšana izmaksā $100.000 līdz $200.000.

*

Arlington taverna uz Dovercourt Rd. pārdota kādam 5 vīru sindikātam par $540.000.

*

Latviešu namsaimniekiem pēdējā nedēļā pievienojušies vairāki jauni 1) Kristīna Pakrastiņa un Raimunds Milskaudze 11 Marion St., pirkuma cena $16.500; 2) Harijs Siliņš, 362 St. Clarens St., pirkuma cena $14.000; 3) Herberts Andersons, 2457 Dundas St. W., pirkuma cena $10.500. 4) Hugo Zunde, 605 Mc Roberts, pirkuma cena $8.500.

*

Raimunds Andersons un Osvalds Andersons iepirkuši apbūves gabalu 100 Fairmount Ave, par $1.200.

HAMILTONĀ

Lūcija un Fricis Bērziņi šinīs dienās iegādājušies 10 akru zemes ar nelielu māju Ankasteres pagastā, apm. 1 jūdzi no Hamiltonas pilsētas robežas,par to samaksādami $4.500.— ar $1.500.— iemaksu. Abi Bērziņi ir Priekuļu lauksaimniecības vidusskolas absolventi un nolēmuši iekārtot koku skolu un aveņu, zemeņu audzētavas.

*

Hamiltonas māju pārdošanas aģents Valdis Tuklers un Edgars Jirgens šinīs dienās nopirkuši viesnīcu ar apm. 40 istabām Port Burwell, Erie ezera krastā. Pirkuma cena $18.000.— ar $3.000.— iemaksu.

GRĀMATU APGĀDĀ A S T R A
IZNĀKUSI UN AUGUSTA BEIGĀS DABŪJAMA
Zentas Mauriņas eseju grāmata
PILSĒTAS UN CILVĒKI
Šī pārdomu un vērojumu grāmata tās kultūrālās tematikas, daudzpusīgu problēmu un dzidrās valodas dēļ ir izcilākais autores darbs.
Mākls. A. NULĪŠA vāka zīmējums
Kanadā un ASV iesieta $3.45, brošēta $2.75, tā ar M. O. čeku vai naudu aploksnē pasūtināmā vai pērkama pie apgāda vadītājas ANNAS TICHOVSKAS, 129 INDIAN RD., TORONTO, TEL. KE 9512
(183) GRĀMATU APGĀDS A S T R A